

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο πενταμελές τμήμα)
της 14ης Δεκεμβρίου 2000 *

Στην υπόθεση T-613/97,

Union française de l'express (Ufex), με έδρα στο Roissy-en-France (Γαλλία),

DHL International, με έδρα στο Roissy-en-France,

Federal express international (Γαλλία), με έδρα στο Gennevilliers (Γαλλία),

CRIE, με έδρα στο Asnières (Γαλλία),

εκπροσωπούμενες από τους Έ. Morgan de Rivery, δικηγόρο Παρισιού και J. Derepne, δικηγόρο Βρυξελλών και Παρισιού, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο A. Schmitt, 7, Val Sainte-Croix,

προσφεύγουσες,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους G. Rozet, νομικό σύμβουλο, και Δ. Τριανταφύλλου, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον C. Gómez de la Cruz, μέλος της ίδιας υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

υποστηριζόμενης από τη

Γαλλική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από την K. Rispal-Bellanger, υποδιευθύντρια στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και τον F. Million, chargé de mission στην ίδια διεύθυνση, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία της Γαλλίας, 8 B, boulevard Joseph II,

την

Chronopost SA, με έδρα στο Issy-les-Moulineaux (Γαλλία), εκπροσωπούμενη από τους V. Bouaziz Τοττον και D. Berlin, δικηγόρους Παρισιού, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο A. May, 398, route d'Esch,

και τη

La Poste, με έδρα στο Boulogne-Billancourt (Γαλλία), εκπροσωπούμενη από τον H. Lehman, δικηγόρο Παρισιού, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο A. May, 398, route d'Esch,

παρεμβαίνουσες,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση ακυρώσεως της αποφάσεως 98/365/EK της Επιτροπής, της 1ης Οκτωβρίου 1997, σχετικά με τις ενισχύσεις που φέρεται ότι χορήγησε η Γαλλία στην εταιρία SFMI-Chronopost (EE L 164, σ. 37),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τέταρτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους V. Tiili, Πρόεδρο, P. Lindh, R. M. Moura Ramos, J. D. Cooke και P. Mengozzi, δικαστές,

γραμματέας: G. Herzig, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 21ης Ιουνίου 2000,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς

- 1 Η Syndicat français de l'express international (στο εξής: SFEI), διάδοχος της οποίας είναι η προσφεύγουσα εταιρία, η Union française de l'express, της οποίας μέλη είναι οι τρεις λοιπές προσφεύγουσες εταιρίες, αποτελεί επαγγελματική ένωση γαλλικού δικαίου περιλαμβάνουσα όλες σχεδόν τις εταιρίες οι οποίες παρέχουν υπηρεσίες ταχείας επιδόσεως αλληλογραφίας και ανταγωνίζονται την εταιρία Société française de messagerie internationale (στο εξής: SFMI).

- 2 Στις 21 Δεκεμβρίου 1990, η SFEI κατέθεσε στην Επιτροπή καταγγελία για τον λόγο, ιδίως, ότι η υλικοτεχνική και εμπορική υποστήριξη που παρείχε η La Poste (γαλλικά ταχυδρομεία, στο εξής: Ταχυδρομεία) στην SFMI αποτελούσε ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 92 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 87 ΕΚ). Στην καταγγελία επισημαίνονται κυρίως το γεγονός ότι η αμοιβή την οποία κατέβαλλε η SFMI για την παρεχόμενη από τα Ταχυδρομεία υποστήριξη δεν ανταποκρίνονταν στις συνήθεις συνθήκες της αγοράς. Κατά την καταγγέλλουσα, η διαφορά μεταξύ της τιμής της αγοράς για την απόκτηση τέτοιων υπηρεσιών και της πράγματι καταβαλλόμενης από την SFMI τιμής συνιστούσε κρατική ενίσχυση. Οικονομική μελέτη, εκπονηθείσα από την εταιρία συμβούλων Braxton κατόπιν αιτήσεως της SFEI, ήταν συνημμένη στην καταγγελία αναφορικά με την αξιολόγηση του ποσού της ενισχύσεως κατά την περίοδο 1986-1989.

- 3 Τα Ταχυδρομεία, τα οποία, υπό καθεστώς μονοπωλίου εκ του νόμου, ασκούν τη δραστηριότητά τους στον τομέα της παροχής κοινών ταχυδρομικών υπηρεσιών, αποτελούσαν μέρος της γαλλικής διοικήσεως μέχρι το τέλος του 1990. Από 1ης Ιανουαρίου 1991, είναι οργανωμένα ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 90-568 της 2ας Ιουλίου 1990. Ο νόμος αυτός τους επιτρέπει να ασκούν ορισμένες δραστηριότητες υπό καθεστώς ανταγωνισμού, ιδίως την ταχείας επιδόσεως αλληλογραφία.
- 4 Η SFMI είναι εταιρία ιδιωτικού δικαίου, στην οποία ανατέθηκε, από το τέλος του 1985, η διαχείριση της υπηρεσίας ταχείας επιδόσεως αλληλογραφίας των Ταχυδρομείων. Η επιχείρηση αυτή συστάθηκε με εταιρικό κεφάλαιο 10 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων (FRF), κατανεμημένο μεταξύ της Sofipost (66 %), χρηματοπιστωτικής εταιρίας κάτοχος της οποίας είναι κατά 100 % τα Ταχυδρομεία, και της TAT Express (34 %), θυγατρικής της αεροπορικής εταιρίας Transport aérien trans-régional (στο εξής: TAT).
- 5 Ο τρόπος εκμεταλλεύσεως και εμπορίας της υπηρεσίας ταχείας επιδόσεως αλληλογραφίας την οποία παρείχε η SFMI υπό την επωνυμία EMS/Chronopost καθορίστηκε με εγκύκλιο του Υπουργείου Ταχυδρομείων και Τηλεπικοινωνιών της 19ης Αυγούστου 1986. Κατά την εγκύκλιο αυτή, τα Ταχυδρομεία όφειλαν να παρέχουν στην SFMI υλικοτεχνική και εμπορική υποστήριξη. Οι σχέσεις μεταξύ των Ταχυδρομείων και της SFMI διέπονται από συμβάσεις, η πρώτη από τις οποίες ανάγεται στο 1986.
- 6 Το 1992, η δομή της δραστηριότητας την οποία ασκούσε η SFMI στον τομέα της ταχείας επιδόσεως αλληλογραφίας τροποποιήθηκε. Οι Sofipost και TAT δημιούργησαν μια νέα εταιρία, την Chronopost SA, κατέχοντας εκ νέου, αντιστοίχως, 66 % και 34 % των μετοχών. Η Chronopost, η οποία είχε αποκλειστική πρόσβαση στο δίκτυο των Ταχυδρομείων μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1995, στράφηκε στην ταχείας επιδόσεως αλληλογραφία σε εθνικό επίπεδο. Η SFMI εξαγοράστηκε από την GD Express Worldwide France, θυγατρική μιας διεθνούς κοινής επιχειρήσεως στην οποία μετείχαν η αυστραλιανή εταιρία TNT και τα Ταχυδρομεία πέντε χωρών, συγκέντρωση η οποία ελετράπη με απόφαση της Επιτροπής της 2ας Δεκεμβρίου 1991 (TNT/Canada Post, DBP Postdienst, La Poste, PTT Poste και Sweden Post, υπόθεση IV/M.102, ΕΕ

C 322, σ. 19). Η SFMI διατήρησε τη διεθνή δραστηριότητα, χρησιμοποιώντας την Chronopost ως αντιπρόσωπο και παρέχοντα υπηρεσίες κατά τη διεκπεραίωση στη Γαλλία των διεθνών ταχυδρομικών της αποστολών (στο εξής: SFMI-Chronopost).

- 7 Με έγγραφο της 10ης Μαρτίου 1992, η Επιτροπή ενημέρωσε την SFEI ότι η καταγγελία της σχετικά με το άρθρο 92 της Συνθήκης τέθηκε στο αρχείο. Στις 16 Μαΐου 1992, η SFEI και άλλες επιχειρήσεις άσκησαν προσφυγή ακυρώσεως ενώπιον του Δικαστηρίου κατά της αποφάσεως αυτής. Το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν συνέτρεχε λόγος να αποφανθεί (διάταξη του Δικαστηρίου της 18ης Νοεμβρίου 1992, C-222/92, SFEI κ.λπ. κατά Επιτροπής, μη δημοσιευθείσα στη Συλλογή) μετά την απόφαση της Επιτροπής της 9ης Ιουλίου 1992 περί ανακλήσεως της αποφάσεως της 10ης Μαρτίου 1992.
- 8 Κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, η Γαλλική Δημοκρατία της διαβίβασε πληροφορίες με έγγραφο της 21ης Ιανουαρίου 1993, με τηλεαντίγραφο της 3ης Μαΐου 1993 και με έγγραφο της 18ης Ιουνίου 1993.
- 9 Στις 16 Ιουνίου 1993, η SFEI και άλλες επιχειρήσεις άσκησαν ενώπιον του tribunal de commerce του Παρισιού προσφυγή κατά της SFMI, της Chronopost, των Ταχυδρομείων και άλλων. Στην προσφυγή ήταν συνημμένη μια δεύτερη μελέτη της εταιρίας Braxton, η οποία περιλάμβανε ενημέρωση των στοιχείων της πρώτης μελέτης και επέκταση της περιόδου εκτιμήσεως της ενισχύσεως μέχρι το τέλος του 1991. Με απόφαση της 5ης Ιανουαρίου 1994, το tribunal de commerce του Παρισιού υπέβαλε στο Δικαστήριο διάφορα προδικαστικά ερωτήματα επί της ερμηνείας των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρων 87 και 88 ΕΚ), ένα από τα οποία αναφερόταν στην έννοια της κρατικής ενισχύσεως υπό τις συνθήκες της παρούσας υποθέσεως. Η Γαλλική Κυβέρνηση κατέθεσε ενώπιον του Δικαστηρίου, συνημμένη στις παρατηρήσεις της 10ης Μαΐου 1994, οικονομική μελέτη εκπονηθείσα από την εταιρία Ernst & Young. Με απόφαση της 11ης Ιουλίου 1996, C-39/94, SFEI κ.λπ. (Συλλογή 1996, σ. I-3547, στο εξής: απόφαση SFEI), το Δικαστήριο έκρινε ότι «η παροχή υλικοτεχνικής και εμπορικής υποστηρίξεως από δημόσια επιχείρηση στις ιδιωτικού δικαίου θυγατρικές της, οι οποίες ασκούν δραστηριότητα για την οποία επιτρέπεται ο ανταγωνισμός, μπορεί να συνιστά κρατική ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 92 της Συνθήκης, αν η λαμβανόμενη ως αντιπαροχή αμοιβή είναι κατώτερη από αυτήν που ζητείται υπό τις συνθήκες συνθήκες της αγοράς».

- 10 Εν τω μεταξύ, με έγγραφο της Επιτροπής της 20ής Μαρτίου 1996, η Γαλλική Δημοκρατία ενημερώθηκε σχετικά με την κίνηση της διαδικασίας η οποία προβλέπεται στο άρθρο 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης. Στις 30 Μαΐου 1996, απηύθυνε συναφώς τις παρατηρήσεις της στην Επιτροπή.
- 11 Στις 17 Ιουλίου 1996, η Επιτροπή δημοσίευσε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* ανακοίνωση σχετικά με την κίνηση της διαδικασίας του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης αναφορικά με τις ενισχύσεις τις οποίες η Γαλλία εφάρτετο ότι χορηγούσε στην εταιρία SFMI-Chronopost (EE C 206, σ. 3).
- 12 Στις 17 Αυγούστου 1996, η SFEI υπέβαλε στην Επιτροπή τις παρατηρήσεις της κατόπιν της ανακοίνωσης αυτής. Συνημμένη στις παρατηρήσεις αυτές ήταν μια νέα οικονομική μελέτη, εκπονηθείσα από το γραφείο Bain & Co. Επιπλέον, η SFEI συμπεριέλαβε στην καταγγελία της του μηνός Δεκεμβρίου 1990 ορισμένα νέα στοιχεία αναφερόμενα ιδίως στη χρήση της δημόσιας εικόνας των Ταχυδρομείων, στην προνομακική πρόσβαση στις συχνότητες του ραδιοφωνικού σταθμού Radio France, σε τελωνειακά και φορολογικά πλεονεκτήματα και σε επενδύσεις των Ταχυδρομείων σε κέντρα διεκπεραίωσης ταχυδρομικών αντικειμένων.
- 13 Η Επιτροπή διαβίβασε στη Γαλλική Δημοκρατία τις παρατηρήσεις της SFEI τον Σεπτέμβριο του 1996. Σε απάντηση επί των παρατηρήσεων αυτών, η Γαλλική Δημοκρατία απηύθυνε στην Επιτροπή έγγραφο με συνημμένη οικονομική μελέτη εκπονηθείσα από την εταιρία συμβούλων Deloitte Touche Tohmatsu (στο εξής: μελέτη Deloitte).
- 14 Με έγγραφο της 7ης Νοεμβρίου 1996, η SFEI ζήτησε επιμόνως από την Επιτροπή να τύχει ακροάσεως επί όλων των στοιχείων του φακέλου. Ζήτησε, για τον λόγο αυτό, την κοινοποίηση των απαντήσεων που, κατά τις πληροφορίες της, η Γαλλική Κυβέρνηση είχε ήδη διαβιβάσει στην Επιτροπή και τις οποίες η SFEI δεν είχε ακόμη στην κατοχή της (ήτοι των εγγράφων της 21ης Ιανουαρίου και της 18ης Ιουνίου 1993) και των συμπληρωματικών στοιχείων που η Γαλλική Κυβέρνηση θα έθετε υπόψη της Επιτροπής, αμέσως μετά τη διαβίβασή τους.

- 15 Με έγγραφο της 13ης Νοεμβρίου 1996, η Επιτροπή δεν επέτρεψε την πρόσβαση της SFEI στα προμνημονευθέντα στοιχεία του φακέλου.
- 16 Στις 21 Απριλίου 1997, η SFEI απηύθυνε νέο έγγραφο στην Επιτροπή, ζητώντας να την ενημερώσει σχετικά με την ακριβή πρόοδο της έρευνας και, ειδικότερα, να της γνωστοποιήσει, αφενός, τις απαντήσεις της Γαλλικής Κυβερνήσεως επί του εγγράφου για την κίνηση της διαδικασίας και επί των παρατηρήσεων της SFEI της 17ης Αυγούστου 1996 και, αφετέρου, τις αντιδράσεις και τις προθέσεις της Επιτροπής. Στις 30 Απριλίου 1997, η Επιτροπή αρνήθηκε να κοινοποιήσει τα ευρισκόμενα στην κατοχή της έγγραφα, στηριζόμενη στον αυστηρά εμπιστευτικό χαρακτήρα τους.
- 17 Την 1η Οκτωβρίου 1997, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 98/365/EK, σχετικά με τις ενισχύσεις που η Γαλλία εφάρτετο ως χορηγήσασα στην SFMI-Chronopost (EE 1998, L 164, σ. 37, στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση ή απόφαση), η οποία κοινοποιήθηκε στην SFEI με έγγραφο της 22ας Οκτωβρίου 1997.
- 18 Με την απόφαση, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι έπρεπε να γίνει διάκριση μεταξύ δύο κατηγοριών μέτρων. Η πρώτη κατηγορία συνίσταται στην εκ μέρους των Ταχυδρομείων παροχή, αφενός, της υλικοτεχνικής υποστηρίξεως βάσει της οποίας τίθεται στη διάθεση της SFMI-Chronopost η ταχυδρομική υποδομή για τη συλλογή, τη διαλογή, τη μεταφορά και τη διανομή των αποστελλομένων εγγράφων και δεμάτων και, αφετέρου, της εμπορικής υποστηρίξεως, ήτοι της προσβάσεως της SFMI-Chronopost στην πελατεία των Ταχυδρομείων και στην εκ μέρους των τελευταίων διάθεση των αλων στοιχείων του ενεργητικού της υπέρ της SFMI-Chronopost. Η δεύτερη κατηγορία συνίσταται σε ειδικά μέτρα, όπως η προνομακική πρόσβαση στον ραδιοφωνικό σταθμό Radio France και τα φορολογικά και τελωνειακά προνόμια.
- 19 Κατά την Επιτροπή, η SFEI ερμήνευσε εσφαλμένα την απόφαση SFEI του Δικαστηρίου, υποστηρίζοντας ότι: «Η Επιτροπή δεν πρέπει να λάβει υπόψη τα στρατηγικά συμφέροντα του ομίλου ούτε τις οικονομίες κλίμακας που απορρέουν από την προνομακική πρόσβαση της SFMI-Chronopost στο δίκτυο και στις εγκαταστάσεις των γαλλικών Ταχυδρομείων (...) διότι τα γαλλικά Ταχυδρομεία κατέχουν

ένα μονοπώλιο.» Απεναντίας, το Δικαστήριο ουδέποτε έκρινε ότι η Επιτροπή οφείλει να εφαρμόσει διαφορετική μέθοδο αν μία από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις κατέχει μονοπώλιο. Για να καθοριστεί επομένως αν υπήρχε κρατική ενίσχυση στο πλαίσιο της πρώτης κατηγορίας μέτρων, η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να λάβει υπόψη το γεγονός ότι επρόκειτο για συναλλαγές μεταξύ μητρικής εταιρίας ασκούσας τη δραστηριότητά της σε αγορά στην οποία δεν επιτρέπεται ανταγωνισμός και θυγατρικής της εταιρίας που ασκεί τις δραστηριότητές της σε αγορά όπου υφίσταται ανταγωνισμός.

- 20 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θεωρούσε ότι το ουσιώδες ζήτημα ήταν «εάν οι όροι της συναλλαγής μεταξύ των γαλλικών Ταχυδρομείων και της SFMI-Chronopost (ήταν) ανάλογοι με τους όρους μιας ισοδύναμης συναλλαγής μεταξύ μιας ιδιωτικής μητρικής εταιρίας, η οποία μπορεί κάλλιστα να κατέχει μονοπωλιακή θέση (παραδείγματος χάρη διότι κατέχει αποκλειστικά δικαιώματα), και της θυγατρικής της». Κατά την Επιτροπή, ουδέν χρηματοοικονομικό πλεονέκτημα υφίσταται εφόσον οι εσωτερικές τιμές για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που ανταλλάσσονται μεταξύ εταιριών οι οποίες ανήκουν στον ίδιο όμιλο «υπολογίζονται βάσει του πλήρους κόστους (δηλαδή βάσει του συνολικού κόστους προσαυξημένου κατά την απόδοση των ιδίων κεφαλαίων)».
- 21 Η Επιτροπή παρατηρεί συναφώς ότι οι πληρωμές στις οποίες προέβαινε η SFMI-Chronopost δεν κάλυπταν το συνολικό κόστος κατά τα δύο πρώτα έτη εκμεταλλεύσεως, αλλά κάλυπταν το σύνολο του κόστους εξαιρουμένων των εξόδων έδρας και περιφερειακών διευθύνσεων. Θεωρεί, πρώτον, ότι είναι φυσιολογικό, κατά την περίοδο εκκινήσεως, οι πληρωμές στις οποίες προβαίνει μια νέα επιχείρηση, ήτοι η SFMI-Chronopost, να καλύπτουν μόνον τα μεταβλητά έξοδα. Δεύτερον, κατά την άποψη πάντοτε της Επιτροπής, η Γαλλική Δημοκρατία απέδειξε ότι, από το 1988, η καταβαλλόμενη από την SFMI-Chronopost αμοιβή κάλυπτε όλα τα έξοδα των Ταχυδρομείων, καθώς και την αμοιβή των επενδεδυμένων από αυτά ιδίων κεφαλαίων. Επιπλέον, η Επιτροπή υπολόγισε ότι ο δείκτης εσωτερικής αποδόσεως (ΔΕΑ) της επενδύσεως των Ταχυδρομείων ως μετόχου υπερέβαινε κατά πολύ το κόστος του κεφαλαίου της εταιρίας κατά το 1986, ήτοι τον συνήθη δείκτη αποδόσεως που ένας ιδιώτης επενδυτής θα απαιτούσε υπό παρόμοιες συνθήκες. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα Ταχυδρομεία παρέσχαν υλικοτεχνική και εμπορική υποστήριξη στη θυγατρική τους εταιρία υπό τις συνθήκες της αγοράς, και ότι η υποστήριξη αυτή δεν αποτελεί επομένως κρατική ενίσχυση.
- 22 Όσον αφορά τη δεύτερη κατηγορία μέτρων, ήτοι τα διάφορα ειδικά μέτρα, η Επιτροπή έκρινε ότι η SFMI-Chronopost ουδενός πλεονεκτήματος ετύγχανε σχετικά με

τη διαδικασία εκτελωνισμού, το τέλος χαρτοσήμου, τον φόρο επί των μισθών και τις προθεσμίες πληρωμής. Η χρήση των οχημάτων των Ταχυδρομείων ως διαφημιστικού μέσου έπρεπε να θεωρηθεί, κατά την Επιτροπή, ως συνήθης εμπορική υποστήριξη μεταξύ μητρικής εταιρίας και της θυγατρικής της, η δε SFMI-Chronopost ουδεμίας προνομακής μεταχειρίσεως ετύγχανε όσον αφορά τη διαφήμιση από τον ραδιοφωνικό σταθμό Radio France. Η Επιτροπή κατέληξε επίσης στη διαπίστωση ότι οι υποχρεώσεις τις οποίες ανέλαβαν τα Ταχυδρομεία κατά την έγκριση της κοινής επιχειρήσεως με την απόφαση της Επιτροπής της 2ας Δεκεμβρίου 1991 δεν συνιστούν κρατικές ενισχύσεις.

- 23 Στο άρθρο 1 της αποφάσεως, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι: «Η τεχνικοοικονομική και εμπορική υποστήριξη που παρέχουν τα γαλλικά Ταχυδρομεία στη θυγατρική τους SFMI-Chronopost, οι υπόλοιπες οικονομικές συναλλαγές μεταξύ των δύο αυτών εταιρειών, η σχέση μεταξύ της SFMI-Chronopost και της Radio France, το τελωνειακό καθεστώς που εφαρμόζεται στα γαλλικά Ταχυδρομεία και στην SFMI-Chronopost, το σύστημα φορολογίας των μισθών και τέλους χαρτοσήμου που εφαρμόζεται στα γαλλικά ταχυδρομεία και η επένδυσή τους ύψους [...] [επιχειρηματικό απόρρητο] σε κέντρα διεκπεραίωσης ταχυδρομικών αντικειμένων δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση υπέρ της SFMI-Chronopost.» Στο άρθρο 2 διευκρινίζεται ότι η Γαλλική Δημοκρατία είναι αποδέκτης της αποφάσεως.
- 24 Στις 2 Δεκεμβρίου 1997, η SFEI όχλησε την Επιτροπή να της κοινοποιήσει, πριν από τις 17 Δεκεμβρίου 1997, το τηλεαντίγραφο της 3ης Μαΐου 1993, το έγγραφο της 30ής Μαΐου 1996 και τη μελέτη Deloitte, στοιχεία μνημονευόμενα στην προσβαλλόμενη απόφαση.
- 25 Με έγγραφο της 15ης Δεκεμβρίου 1997, η Επιτροπή απέρριψε το αίτημα της SFEI αναφερόμενη στον κώδικα συμπεριφοράς σχετικά με την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα της Επιτροπής και του Συμβουλίου (ΕΕ 1993, L 340, σ. 41). Η Επιτροπή προέβλεπε ότι, όταν το έγγραφο που βρίσκεται στην κατοχή θεσμικού οργάνου προέρχεται από φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή από κράτος μέλος, η αίτηση πρέπει να απευθύνεται απευθείας στον συντάκτη του εγγράφου. Επιπλέον, προέβλεπε ενστάσεις αντλούμενες από την προστασία του εμπορικού και βιομηχανικού απορρήτου και την προστασία στοιχείων εμπιστευτικού χαρακτήρα.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 26 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 30 Δεκεμβρίου 1997, οι προσφεύγουσες άσκησαν την παρούσα προσφυγή.
- 27 Στις 12 Μαρτίου 1998, οι προσφεύγουσες υπέβαλαν παρεμπίπτον αίτημα προσκομίσεως εγγράφων, με σκοπό να προσκομίσει η Επιτροπή τα έγγραφα που μνημονεύονται στην απόφαση και στα οποία οι προσφεύγουσες δεν κατόρθωσαν να έχουν πρόσβαση πριν από την έκδοση της αποφάσεως, ήτοι το τηλεαντίγραφο της 3ης Μαΐου 1993, το έγγραφο της 30ής Μαΐου 1996, το απαντητικό έγγραφο επί των παρατηρήσεων της SFEI του Αυγούστου 1996 και τη μελέτη Deloitte, έγγραφα απευθυνθέντα στην Επιτροπή από τη Γαλλική Κυβέρνηση. Με έγγραφο της 7ης Μαΐου 1998, το Πρωτοδικείο κάλεσε την Επιτροπή να προσκομίσει τα δύο τελευταία αιτούμενα έγγραφα. Τα έγγραφα αυτά διαβιβάστηκαν στις 26 Μαΐου 1998.
- 28 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 2 Ιουνίου 1998, η Γαλλική Δημοκρατία ζήτησε να παρέμβει υπέρ των αιτημάτων της καθής. Με έγγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 5 Ιουνίου 1998, η Chronopost και τα Ταχυδρομεία υπέβαλαν το ίδιο αίτημα.
- 29 Με διατάξεις του Προέδρου του τέταρτου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου, της 7ης Ιουλίου 1998, επιτράπηκε στη Γαλλική Δημοκρατία, στην Chronopost και στα Ταχυδρομεία να παρέμβουν υπέρ της καθής.
- 30 Στις 23 Ιουλίου 1998, οι προσφεύγουσες υπέβαλαν δεύτερο παρεμπίπτον αίτημα προσκομίσεως εγγράφων. Με έγγραφο της 10ης Νοεμβρίου 1998, το Πρωτοδικείο κοινοποίησε στις προσφεύγουσες την απόφασή του να μην κάνει δεκτό, σ' αυτό το στάδιο της διαδικασίας, το εν λόγω αίτημα.

31 Με το υπόμνημα απαντήσεως, οι προσφεύγουσες ζήτησαν να τύχουν εμπιστευτικής μεταχειρίσεως όλα τα έγγραφα που περιλαμβάνονται στο παράρτημα 10 του υπομνήματος απαντήσεως και να μπορεί να λάβει γνώση των εγγράφων αυτών μόνον το Πρωτοδικείο. Με έγγραφα της 5ης Ιανουαρίου και της 10ης Φεβρουαρίου 1999, οι προσφεύγουσες διευκρίνισαν ότι το αίτημα αυτό αφορούσε μόνον τα Ταχυδρομεία και την Chronopost. Με διάταξη της 5ης Μαρτίου 1999 του Προέδρου του τέταρτου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου, έγινε δεκτό το αίτημα εμπιστευτικής μεταχειρίσεως ορισμένων στοιχείων έναντι των Ταχυδρομείων και της Chronopost.

32 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τέταρτο πενταμελές τμήμα) αποφάσισε την έναρξη της προφορικής διαδικασίας. Στο πλαίσιο των μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας, το Πρωτοδικείο κάλεσε την καθής να απαντήσει γραπτώς σε ορισμένες ερωτήσεις και να προσκομίσει ορισμένα έγγραφα.

33 Οι διάδικοι αγόρευαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη συνεδρίαση της 21ης Ιουνίου 2000.

34 Οι προσφεύγουσες ζητούν από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·

— να καταδικάσει την καθής στα δικαστικά έξοδα.

35 Η καθής ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την προσφυγή

- να καταδικάσει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα.

36 Οι παρεμβαίνουσες ζητούν από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την προσφυγή

- να καταδικάσει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα.

Επί της ουσίας

37 Προς στήριξη της προσφυγής, οι προσφεύγουσες προβάλλουν τέσσερις λόγους ακυρώσεως. Ο πρώτος λόγος αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, ιδίως του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο της υποθέσεως. Ο δεύτερος λόγος αντλείται από την ανεπάρκεια της αιτιολογίας. Ο τρίτος λόγος αντλείται από πραγματική πλάνη και από προφανή πλάνη εκτιμήσεως. Τέλος, ο τέταρτος λόγος αντλείται από την παράβαση της έννοιας της κρατικής ενισχύσεως.

- 38 Επειδή τα ζητήματα που εγείρονται με τον τέταρτο λόγο ακυρώσεως πρέπει να θεωρηθούν ως προκαταρκτικά ζητήματα σε σχέση προς τα εγειρόμενα με τους λοιπούς λόγους ακυρώσεως, η εξέτασή τους προηγείται.

Όσον αφορά τον τέταρτο λόγο ακυρώσεως, που αντλείται από την παράβαση της έννοιας της κρατικής ενισχύσεως

- 39 Ο λόγος αυτός χωρίζεται σε δύο σκέλη, σύμφωνα με τα οποία η Επιτροπή παρέβη την έννοια της κρατικής ενισχύσεως μη λαμβάνοντας, αφενός, υπόψη τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς κατά την ανάλυση της αμοιβής της υποστηρίξεως την οποία παρέσχαν τα Ταχυδρομεία στην SFMI-Chronopost και, αφετέρου, αποκλείοντας από την έννοια αυτή διάφορα μέτρα τα οποία ελήφθησαν υπέρ της SFMI-Chronopost. Πρέπει να εξεταστεί κατ' αρχάς η αιτίαση σχετικά με την ανάλυση της αμοιβής της υποστηρίξεως την οποία παρέσχαν τα Ταχυδρομεία.

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 40 Στο σκέλος αυτό του λόγου ακυρώσεως, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν κατ' ουσίαν ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε νομική πλάνη μη δεχόμενη, στην προσβαλλόμενη απόφαση, την ύπαρξη κρατικής ενισχύσεως υπό τη μορφή σταυροειδών επιδοτήσεων όσον αφορά την υλικοτεχνική και εμπορική υποστήριξη που παρέσχαν τα Ταχυδρομεία στην SFMI-Chronopost.
- 41 Κατά τις προσφεύγουσες, μια επιχείρηση κατέχουσα μονοπωλιακή θέση εκ του νόμου δεν μετακυλύει κατ' ανάγκη στη θυγατρική της όλα τα έξοδα των παροχών που διενεργούνται «υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς», δεδομένου ότι ο κάτοχος του μονοπωλίου ασκεί τη δραστηριότητά του μη υποκείμενος σε τέτοιες συνθήκες. Επομένως, κατά τις προσφεύγουσες, πρέπει να εξεταστεί αν ελήφθησαν υπόψη τα πλεονεκτήματα που απορρέουν από τις σχέσεις μεταξύ μιας θυγατρικής

εταιρίας και μιας επιχειρήσεως κατέχουσας μονοπωλιακή θέση. Η Επιτροπή πάντως δεν προέβη στην εξέταση αυτή. Συγκεκριμένα, τα Ταχυδρομεία δεν φέρουν, ιδίως, το κόστος του δικτύου, το οποίο αναλαμβάνει το κράτος. Το κόστος αυτό όμως πρέπει να φέρει μια επιχείρηση ασκούσα τη δραστηριότητά της υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς και να το επιρρίπτει στην τιμή της παρεχόμενης υποστηρίξεως.

- 42 Οι προσφεύγουσες υπενθυμίζουν ότι η κανονική αμοιβή των υπηρεσιών που παρέχουν τα Ταχυδρομεία στην SFMI-Chronopost δεν έπρεπε να περιλαμβάνει μόνον το βραχυπρόθεσμο περιθωριακό κόστος, αλλά επίσης το μακροπρόθεσμο περιθωριακό κόστος καθώς και τα πάγια έξοδα για την απόκτηση και τη συντήρηση της υποδομής σε ακίνητα, υλικό και προσωπικό που διαθέτει η SFMI-Chronopost. Οι κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού της Κοινότητας στον τομέα των τηλεπικοινωνιών (ΕΕ 1991, C 233, σ. 2, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές του τομέα των τηλεπικοινωνιών) εκφράζουν τη θέση της Επιτροπής έναντι των σταυροειδών επιδοτήσεων.
- 43 Οι προσφεύγουσες υπενθυμίζουν επιπλέον ότι, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του τομέα των τηλεπικοινωνιών, αποκλείεται η χορήγηση προνομακίων όρων από επιχείρηση κατέχουσα μονοπωλιακή θέση για την εκκίνηση νέων δραστηριοτήτων σε τομέα όπου υφίσταται ανταγωνισμός. Εν προκειμένω, από τις δηλώσεις της Γαλλικής Κυβερνήσεως και της Επιτροπής προκύπτει όμως ότι, ήδη για τα δύο πρώτα έτη της εκκινήσεως των δραστηριοτήτων της (1986 και 1987), η SFMI-Chronopost είχε τύχει κρατικών ενισχύσεων εκ του ότι η εκκίνηση αυτή, όπως έγινε δεκτό, είχε χρηματοδοτηθεί με έσοδα αντληθέντα από το μονοπώλιο. Επιπλέον, αυτά τα έξοδα εκκινήσεως δεν καλύφθηκαν από την αμοιβή των υπηρεσιών που είχαν παρασχεθεί κατά την περίοδο 1986-1991.
- 44 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή δεν λαμβάνει υπόψη τη σαφέστατη έννοια των σκέψεων 54 έως 62 της αποφάσεως SFEI. Κατά την άποψή τους, «η αμοιβή που έπρεπε να ζητήσουν συνελπώς τα Ταχυδρομεία από τη θυγατρική τους για τις παρεχόμενες υπηρεσίες έπρεπε να υπολογιστεί βάσει της τιμής που όφειλε να καταβάλει ένας ιδιώτης επενδυτής, υπό τις συνήθεις συνθήκες ανταγωνισμού, ώστε να τύχει ισοδύναμης υλικοτεχνικής και εμπορικής υποστηρίξεως».

- 45 Οι προσφεύγουσες επικρίνουν κατόπιν τη θέση της Επιτροπής κατά την οποία πρέπει να ληφθούν υπόψη οι «οικονομίες κλίμακας», οι εκτιμήσεις στρατηγικού χαρακτήρα και οι συνεργίες που απορρέουν από το γεγονός ότι τα Ταχυδρομεία και η SFMI-Chronopost ανήκουν στον ίδιο όμιλο. Επιπλέον, οι προσφεύγουσες αντικρούουν τη συλλογιστική της Επιτροπής κατά την οποία ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της δραστηριότητας της μητρικής εταιρίας δεν καθιστά ειδική τη σχέση μεταξύ αυτής και της θυγατρικής της.
- 46 Η θέση αυτή της Επιτροπής διαφέρει θεμελιωδώς, κατά τις προσφεύγουσες, από τη θέση την οποία διατύπωσε το Δικαστήριο με την απόφαση SFEI. Αποκλείει από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 92 της Συνθήκης όλα τα πλεονεκτήματα των οποίων απολαύει, λόγω της μονοπωλιακής θέσεως την οποία κατέχει εκ του νόμου, μια μητρική εταιρία όπως τα Ταχυδρομεία (για τη σύσταση, τη διατήρηση και την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων που εμπíπτουν στο εν λόγω μονοπώλιο), έστω και αν τα εν λόγω πλεονεκτήματα μεταφέρονται δωρεάν στη θυγατρική της η οποία ασκεί τις δραστηριότητές της σε αγορά υποκείμενη σε ανταγωνισμό.
- 47 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι το Δικαστήριο, κρίνοντας ότι έπρεπε να ληφθούν υπόψη «όλοι οι παράγοντες που θα ελάμβανε κανονικά υπόψη μια επιχείρηση, ενεργώντας υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς, κατά τον καθορισμό της αμοιβής της για τις υπηρεσίες που παρέχει», δεν εννούσε βεβαίως ότι έπρεπε εν προκειμένω να αντιμετωπισθεί η περίπτωση μιας «επιχειρήσεως ευρισκόμενης στην ίδια κατάσταση με τα Ταχυδρομεία». Από την κοινοτική νομολογία προκύπτει συναφώς, κατά την άποψη των προσφευγουσών, ότι ανόθευτος ανταγωνισμός μπορεί να είναι μόνον εκείνος ο οποίος προκύπτει από την προσφυγή σε μέσα τα οποία δεν διαφέρουν από εκείνα που διέπουν τη συνήθη ανταγωνιστική σχέση μεταξύ προϊόντων ή υπηρεσιών.
- 48 Οι προσφεύγουσες επισημαίνουν τέλος ότι το Δικαστήριο, παραλείποντας να κρίνει με την απόφαση SFEI ότι έπρεπε να εξεταστούν τα πλήρη έξοδα των Ταχυδρομείων για να καθοριστεί αν η καταβαλλόμενη από την SFMI-Chronopost αμοιβή ήταν επαρκής, αέρωσε εγνωσμένα τη μέθοδο της Επιτροπής η οποία, κατά την άποψή τους, λαμβάνει υπόψη μόνον τα βραχυπρόθεσμα περιθωριακά έξοδα. Επομένως, εφόσον τα Ταχυδρομεία έφεραν τα μακροπρόθεσμα περιθωριακά έξοδα, αυτό συνιστά σταυροειδείς επιδοτήσεις υπέρ της SFMI-Chronopost. Επιπλέον, εφόσον αυτές οι σταυροειδείς επιδοτήσεις απορρέουν από δημόσιο μονοπώλιο, συνιστούν κρατικά μέτρα (απόφαση SFEI, σκέψη 58).

- 49 Η καθής επισημαίνει ότι συμμερίζεται την άποψη των προσφευγουσών κατά την οποία η αμοιβή της διαθέσεως, για τις δραστηριότητες της SFMI-Chronopost, των εγκαταστάσεων, του εξοπλισμού, των εμπειρογνομόνων και/ή των υπηρεσιών πρέπει να είναι η συνήθης και ότι για τον λόγο αυτό έλαβε υπόψη το πλήρες κόστος. Όσον αφορά τις κατευθυντήριες γραμμές του τομέα των τηλεπικοινωνιών, η καθής επισημαίνει ότι, στο ίδιο έγγραφο, γίνεται επίκληση της ανάγκης πλήρως αναλογικής κατανομής όλων των εξόδων μεταξύ δραστηριοτήτων οι οποίες ασκούνται σε τομείς στους οποίους υφίσταται ανταγωνισμός και σε τομείς στους οποίους δεν υφίσταται ανταγωνισμός, όπως συνέβη εν προκειμένω.
- 50 Η καθής υπογραμμίζει ότι η μέθοδος του πλήρους κόστους, η οποία εφαρμόστηκε στην προσβαλλόμενη απόφαση, φαίνεται ως η πλέον συνετή για τον υπολογισμό του κόστους που συνδέεται με τις δραστηριότητες της θυγατρικής εταιρίας. Η ανάλυση «αυτόνομου» τύπου (που αναφέρεται σε κόστος υπολογιζόμενο για δραστηριότητα η οποία αρχίζει από το μηδέν) την οποία φαίνεται ότι προτείνουν οι προσφεύγουσες, δεν είναι ακριβέστερη διότι χρειάζεται επίσης στοιχεία της αγοράς. Επιπλέον, οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν, κατά την άποψη της καθής, ότι το κόστος το οποίο υπολογίζεται κατά τον τρόπο αυτό υπερβαίνει το πλήρες κόστος. Τέλος, έστω και αν συνέβαινε αυτό, δεν θα απεδείκνυε την ύπαρξη σταυροειδών επιδοτήσεων και ακόμη λιγότερο την ύπαρξη κρατικών ενισχύσεων. Η καθής προβάλλει συναφώς ότι οι οικονομολόγοι δεν προτείνουν μια καθαρώς «αυτόνομη» ανάλυση, αλλά μια πολύ λεπτότερη ανάλυση κατά την οποία δεν συντρέχει σταυροειδής επιδότηση αν η απαιτούμενη τιμή κυμαίνεται μεταξύ του προσαυξημένου κόστους (του προσθέτου κόστους που προκαλείται από τη νέα δραστηριότητα) και του «αυτόνομου» κόστους.
- 51 Η καθής επισημαίνει, επικουρικώς, ότι λόγω του περιθωρίου εκτιμήσεως που υπάρχει σε κάθε εμπορική επένδυση, μια σταυροειδής επιδότηση στα πλαίσια δημόσιου ομίλου δεν συνιστά πάντοτε κρατική ενίσχυση. Υπενθυμίζει ότι, στα πλαίσια ενός ομίλου επιχειρήσεων, τέτοιες χρηματοδοτήσεις μπορεί να αντιστοιχούν σε μακροπρόθεσμη στρατηγική, από την οποία ωφελείται το σύνολο του ομίλου.
- 52 Όσον αφορά τη σχέση μεταξύ μητρικής και θυγατρικής εταιρίας και το γεγονός ότι αυτές ανήκουν στον ίδιο όμιλο, η καθής υποστηρίζει ότι μια επιχείρηση έχουσα χαρακτήρα μονοπωλίου μπορεί να συνάπτει ισόρροπες συμφωνίες. Ο ειδικός χαρακτήρας της δραστηριότητας της μητρικής εταιρίας δεν καθιστά ιδιαίτερη τη σχέση της με τη θυγατρική της εταιρία. Είναι συνεπώς αναγκαία, κατά την άποψη

της καθής, η ανάλυση σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, πράγμα το οποίο διενεργήθηκε εν προκειμένω βάσει του πλήρους κόστους. Η ανάλυση αυτή αποδεικνύει ότι η θυγατρική εταιρία προέβαινε σε πληρωμές οι οποίες υπερέβαιναν το πλήρες κόστος. Κατά συνέπεια, το επιχείρημα των προσφευγουσών σχετικά με τη μη υποκειμένη σε ανταγωνισμό αγορά της μητρικής εταιρίας έναντι της ανταγωνιστικής αγοράς της θυγατρικής εταιρίας και το επιχείρημα σχετικά με τον υποτιθέμενο βραχυπρόθεσμο υπολογισμό του κόστους αποδεικνύονται αλυσιτελή, αν όχι εσφαλμένα.

- 53 Η καθής προβάλλει, επικουρικότερα, ότι οικονομίες κλίμακας, συνεργίες και εκτιμήσεις στρατηγικού χαρακτήρα, στα πλαίσια ομίλου επιχειρήσεων, δεν μπορούν να αποτελέσουν καθεαυτές αντικείμενο επικρίσεων. Οι εκτιμήσεις αυτές δεν θίγουν την ανάλυση των κρατικών ενισχύσεων αν, στη σχέση μεταξύ μητρικής και θυγατρικής εταιρίας, όλα τα έξοδα λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της αμοιβής των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- 54 Η καθής διαπιστώνει επίσης ότι, σύμφωνα με την ανακοίνωσή της σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού στον ταχυδρομικό τομέα και σχετικά με την αξιολόγηση ορισμένων κρατικών μέτρων αναφορικά με τις ταχυδρομικές υπηρεσίες (ΕΕ 1998, C 39, σ. 2), το τιμολόγιο των προσφερόμενων από τα Ταχυδρομεία ανταγωνιστικών υπηρεσιών πρέπει κατ' αρχήν να ισούται τουλάχιστον με το μέσο συνολικό κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών. Αυτό συνεπάγεται την κάλυψη των αμέσων εξόδων καθώς και ενός εύλογου μέρους των κοινών εξόδων και των εμμέσων εξόδων που φέρει ο κατέχων μονοπωλιακή θέση επιχειρηματίας. Ως εκ τούτου, η εφαρμοζόμενη στην προσβαλλόμενη απόφαση μέθοδος, η οποία αποδεικνύει την απουσία σταυροειδών επιδοτήσεων, ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις αυτές.
- 55 Όσον αφορά την ανάληψη δραστηριοτήτων διαφοροποίησης, η καθής προβάλλει ότι το επιχείρημα των προσφευγουσών, που βασίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές του τομέα των τηλεπικοινωνιών, δεν έχει θέση εν προκειμένω. Επιπλέον, σύμφωνα με τις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές, για τον ευρισκόμενο σε προνομακική κατάσταση επιχειρηματία απαιτείται, a priori (και όχι πάντοτε), συνήθης αμοιβή για τις επενδύσεις που προορίζονται για τις υποκειμένες σε ανταγωνισμό δραστηριότητες. Εξάλλου, ο ισχυρισμός των προσφευγουσών, κατά τον οποίο για την παροχή των υπηρεσιών καταβλήθηκε αμοιβή κατώτερη της συνήθους, ουδόλως απεδείχθη. Επιπλέον, κατά την άποψη της καθής, ο ισχυρισμός αυτός διαψεύδεται από τη μελέτη Deloitte, από την οποία προκύπτει ότι, ήδη από το 1989, η προηγούμενη ελαφρώς κατώτερη της συνήθους αμοιβή των υπηρεσιών αντισταθμίστηκε από τη μεταγενέστερη ανώτερη της συνήθους αμοιβή.

- 56 Η καθής υπενθυμίζει ότι, λαμβανομένου υπόψη του ουδέτερου χαρακτήρα της Συνθήκης ΕΚ αναφορικά με το ισχύον στα κράτη μέλη καθεστώς ιδιοκτησίας και λαμβανομένης υπόψη της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ των δημόσιων και των ιδιωτικών επιχειρήσεων, τα κράτη μέλη μπορούν να ασκούν οικονομικές δραστηριότητες και να προβαίνουν σε επενδύσεις. Συναφώς, η καθής αναφέρεται στη νομολογία του Δικαστηρίου, κατά την οποία εκτιμήσεις στρατηγικού χαρακτήρα, συνεργίες και η από κοινού εκμετάλλευση των αλων στοιχείων του ενεργητικού (φήμη, πελατεία) μπορούν να δικαιολογήσουν, κατά τη σύσταση θυγατρικής εταιρίας, τη συμπεριφορά του κράτους η οποία αντιστοιχεί προς τη συμπεριφορά ιδιώτη επιχειρηματία και δεν συνεπάγεται επομένως την ύπαρξη κρατικής ενισχύσεως.
- 57 Η Chronopost επικρίνει γενικώς την ερμηνεία της αποφάσεως SFEI στην οποία προβαίνουν οι προσφεύγουσες. Προσάπτει σ' αυτές ότι έχουν υποκειμενική και θεωρητική προσέγγιση της αγοράς στην οποία αναφέρθηκε το Δικαστήριο. Η Chronopost υποστηρίζει ότι οι προσφεύγουσες, ακολουθώντας συλλογιστική ως εάν τα Ταχυδρομεία ήταν ανύπαρκτα και βασιζόμενες σε αγορά αποτελούμενη αποκλειστικά από ιδιωτικές επιχειρήσεις, συγγέουν τη συμπεριφορά με τη διάρθρωση. Το Δικαστήριο υπέμνησε απλώς ότι η συμπεριφορά δημόσιων επιχειρήσεων στην αγορά πρέπει να παραβάλλεται προς τη συμπεριφορά ιδιωτικών επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο αναφέρθηκε στην περίπτωση επιχειρήσεως ευρισκόμενης σε κατάσταση ανάλογη προς εκείνη των Ταχυδρομείων και σε αυτό που τα Ταχυδρομεία όφειλαν να πράξουν αν ενεργούσαν ως ιδιωτική επιχείρηση υπό τις «συνήθεις συνθήκες της αγοράς».
- 58 Η Chronopost υποστηρίζει ότι η συλλογιστική των προσφευγουσών δεν λαμβάνει υπόψη την πραγματική και νομική κατάσταση των Ταχυδρομείων. Συγκεκριμένα, η θέση την οποία υιοθετούν οι προσφεύγουσες σημαίνει όχι μόνον ότι η εξέταση της συμπεριφοράς θα πρέπει να εμπνέεται αποκλειστικά από το πρότυπο του ιδιώτη επενδυτή, αλλά επίσης ότι θα πρέπει να λαμβάνεται ως σημείο αναφοράς μια αγορά στην οποία δεν υφίστανται δημόσιες επιχειρήσεις ή μονοπώλια εκ του νόμου.
- 59 Τέλος, η Chronopost προβάλλει ότι η προσέγγιση των προσφευγουσών έρχεται σε αντίθεση προς τον στόχο των κανόνων του ανταγωνισμού. Συγκεκριμένα, αν η ύπαρξη κρατικών ενισχύσεων εντός ομίλου επιχειρήσεων έπρεπε να κριθεί όχι σε

συνάρτηση με την αμοιβή των υπηρεσιών της που θα έπρεπε να ζητήσει μια δημόσια επιχείρηση υπό τις συνθήκες συνθήκες της αγοράς, αλλά σε συνάρτηση με την αμοιβή την οποία ζητεί από την πελατεία της μια επιχείρηση ιδιωτικού δικαίου, ανταγωνίστρια της δημόσιας επιχείρησης, η καθοριζόμενη από την ανταγωνίστρια επιχείρηση τιμή θα καθίστατο η τιμή αναφοράς για την αξιολόγηση του αν υφίσταται ή όχι κρατική ενίσχυση.

- 60 Η Γαλλική Κυβέρνηση επισημαίνει κατ' αρχάς ότι μια επιχείρηση ταχείας διεκπεραιώσεως αλληλογραφίας μπορεί κάλλιστα να ασκεί τη δραστηριότητά της χωρίς να κάνει χρήση της υποδομής των ταχυδρομείων, ιδίως μέσω ολοκληρωμένου δικτύου όπως αυτό των μελών της SFEI. Αυτό επιβεβαιώνεται από την έλλειψη ενδιαφέροντος, εκ μέρους των προσφευγουσών, για το δίκτυο των Ταχυδρομείων. Εξάλλου, επειδή οι αγορές της κοινής αλληλογραφίας και της αλληλογραφίας ταχείας επιδόσεως είναι πολύ διαφορετικές, το δίκτυο της κοινής αλληλογραφίας, το οποίο συνδέεται με την ύπαρξη δραστηριότητας δημόσιας υπηρεσίας, δεν παρουσιάζει πράγματι δυνατότητα συνεργίας με τις δραστηριότητες που αφορούν την αλληλογραφία ταχείας επιδόσεως.
- 61 Δεύτερον, η Γαλλική Δημοκρατία υποστηρίζει ότι οι προσφεύγουσες συγγέουν τη δομή επιχειρήσεων που πρέπει να αποτελέσουν αναφορά για την εκτίμηση, αφενός, του κανονικού χαρακτήρα της συμπεριφοράς της δημόσιας επιχείρησης και, αφετέρου, του κανονικού χαρακτήρα της συμπεριφοράς της εν λόγω επιχείρησης. Η δομή που πρέπει να ληφθεί υπόψη πρέπει να είναι εκείνη μιας επιχείρησης η οποία διαθέτει μέσα ανάλογα προς εκείνα των Ταχυδρομείων, ιδίως ισοδύναμο δίκτυο. Ούτε από τη διατύπωση ούτε από το πνεύμα της αποφάσεως SFEI προκύπτει ότι η Επιτροπή οφείλει να αξιολογεί διαφορετικά την έννοια της συνήθους συμπεριφοράς αναλόγως του αν η επιχείρηση έχει ή όχι μονοπωλιακή θέση σε ορισμένο τμήμα των δραστηριοτήτων της.
- 62 Τρίτον, η Γαλλική Δημοκρατία παρατηρεί ότι η αποδοχή της θέσεως των προσφευγουσών θα εμπόδιζε μια δημόσια επιχείρηση ασκούσα δραστηριότητες δημόσιας υπηρεσίας σε τομέα στον οποίο δεν υφίσταται ανταγωνισμός να επεκτείνει τις δραστηριότητές της σε αγορά υποκείμενη σε ανταγωνισμό. Αν γινόταν δεκτή η συλλογιστική των προσφευγουσών, κατά την οποία μια μητρική εταιρία που απολαύει μονοπωλίου εκ του νόμου θα έπρεπε να υπόκειται σε ορισμένους πρόσθετους περιορισμούς σε σχέση προς εκείνους οι οποίοι ισχύουν μεταξύ μητρικής και θυγατρικής εταιρίας ενός ιδιωτικού ομίλου, αυτό θα διακύβευε τη δυνατότητα διαφοροποιήσεως των δραστηριοτήτων μιας μητρικής εταιρίας δρώσας σε τομέα μη υποκείμενο σε ανταγωνισμό, υπό συνθήκες οικονομικώς αποδεκτές.

63 Τα Ταχυδρομεία υπογραμμίζουν κατ' αρχάς ότι η οδηγία 97/67/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1997, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς κοινοτικών ταχυδρομικών υπηρεσιών και τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών (ΕΕ 1998, L 15, σ. 14), ουδένα περιορισμό περιλαμβάνει όσον αφορά τη δυνατότητα των παρεχόντων ταχυδρομικές υπηρεσίες γενικής φύσεως να ασκούν άλλες δραστηριότητες, εφόσον στους λογαριασμούς γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ αυτών των δύο ειδών δραστηριοτήτων. Όσον αφορά την έννοια των συνήθων συνθηκών της αγοράς, τα Ταχυδρομεία παρατηρούν στη συνέχεια ότι είναι τεχνητή η προτεινόμενη από τις προσφεύγουσες συλλογιστική, κατά την οποία η συνήθης τιμή της υλικοτεχνικής και εμπορικής υποστηρίξεως αντιστοιχεί στην τιμή «μισθώσεως» κάθε τμήματος του δικτύου, όποια και αν είναι η χρήση του. Συγκεκριμένα, η ανάλυση των προσφευγουσών κατατείνει στην αναζήτηση της αναγκαίας τιμής για τη σύσταση δικτύου. Τέλος, η δυνατότητα προσβάσεως των τρίτων στο ταχυδρομικό δίκτυο αποδεικνύει την απουσία επιλεκτικού χαρακτήρα της προσβάσεως αυτής, που αποτελεί αναγκαίο στοιχείο για τον χαρακτηρισμό μιας ενισχύσεως. Επιπλέον, αν η SFMI-Chronopost είχε τύχει σημαντικής ενισχύσεως κατά την πρόσβαση στο δίκτυο, οι προσφεύγουσες θα είχαν κάθε συμφέρον να ζητήσουν να επιτύχουν τέτοια πρόσβαση.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

64 Σκοπός του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης είναι η αποτροπή του επηρεασμού του μεταξύ κρατών μελών εμπορίου από πλεονεκτήματα παρεχόμενα από τις δημόσιες αρχές τα οποία, υπό διάφορες μορφές, νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό ενισχύοντας ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένους παραγωγικούς κλάδους (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Μαρτίου 1994, C-387/92, Banco Exterior de España, Συλλογή 1994, σ. I-877, σκέψη 12, της 2ας Ιουλίου 1974, 173/73, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1974, σ. 351, σκέψη 26, και απόφαση SFEI, σκέψη 58).

65 Η έννοια της ενισχύσεως καλύπτει επομένως όχι μόνο τις θετικές παροχές, όπως είναι οι επιδοτήσεις, αλλά και τις παρεμβάσεις εκείνες οι οποίες, ανεξαρτήτως μορφής, ελαφρύνουν τις επιβαρύνσεις που κανονικώς βαρύνουν τον προϋπολογισμό μιας επιχειρήσεως και οι οποίες, επομένως, χωρίς να είναι επιδοτήσεις υπό τη στενή έννοια του όρου, είναι της ίδιας φύσεως ή έχουν τα ίδια αποτελέσματα (απόφαση

SFEI, σκέψη 58, προμνημονευθείσα απόφαση Banco Exterior de España, σκέψη 13, και απόφαση του Δικαστηρίου της 1ης Δεκεμβρίου 1998, C-200/97, Ecotrade, Συλλογή 1998, σ. I-7907, σκέψη 34). Με την απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 1996, T-358/94, Air France κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. II-2109, σκέψη 67), το Πρωτοδικείο διευκρίνισε, όσον αφορά το άρθρο 92 της Συνθήκης, ότι:

«Η διάταξη αυτή περιλαμβάνει επομένως όλα τα χρηματικά μέσα τα οποία ο δημόσιος τομέας μπορεί όντως να χρησιμοποιεί προς υποστήριξη των επιχειρήσεων, χωρίς να ασκεί επιρροή το ότι τα μέσα αυτά ανήκουν ή όχι διαρκώς στην περιουσία του εν λόγω τομέα.»

- 66 Επιπλέον, όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση της 22ας Μαρτίου 1977, 78/76, Steinike & Weinlig (Συλλογή τόμος 1977, σ. 171, σκέψη 21), πρέπει να λαμβάνονται κυρίως υπόψη οι επιπτώσεις της ενισχύσεως επί των ωφελουμένων επιχειρήσεων ή παραγωγών και όχι το καθεστώς των οργανισμών που είναι αρμόδιοι για τη διάθεση ή τη διαχείριση της ενισχύσεως.
- 67 Κατά συνέπεια, η έννοια της ενισχύσεως είναι αντικειμενική και εξαρτάται μόνον από το ζήτημα αν ένα κρατικό μέτρο απονέμει πλεονέκτημα σε μια επιχείρηση ή σε ορισμένες επιχειρήσεις (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 27ης Ιανουαρίου 1998, T-67/94, Ladbroke Racing κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1, σκέψη 52, και της 10ης Μαΐου 2000, T-46/97, SIC κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-2125, σκέψη 83).
- 68 Η ερμηνεία της έννοιας της κρατικής ενισχύσεως υπό τις συνθήκες της παρούσας υποθέσεως δόθηκε από το Δικαστήριο με την απόφαση SFEI, κατά την οποία:

«Η παροχή υλικοτεχνικής και εμπορικής υποστηρίξεως από δημόσια επιχείρηση στις ιδιωτικού δικαίου θυγατρικές της, οι οποίες ασκούν δραστηριότητα για την οποία

επιτρέπεται ο ανταγωνισμός, μπορεί να συνιστά κρατική ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 92 της Συνθήκης, αν η λαμβανόμενη ως αντιπαροχή αμοιβή είναι κατώτερη από αυτήν που ζητείται υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς.»

69 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, για να εκτιμηθεί αν τα επίμαχα μέτρα μπορούν να συνιστούν κρατικές ενισχύσεις, πρέπει να εξεταστεί η κατάσταση της ωφελουμένης επιχειρήσεως, εν προκειμένω της SFMI-Chronopost, και να προσδιοριστεί αν αυτή έλαβε την εν λόγω υλικοτεχνική και εμπορική υποστήριξη σε τιμή την οποία δεν θα μπορούσε να επιτύχει υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς (απόφαση SFEI, σκέψη 60, προμνημονευθείσα απόφαση SIC κατά Επιτροπής, σκέψη 78, και αποφάσεις του Δικαστηρίου της 29ης Απριλίου 1999, C-342/96, Ισπανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-2459, σκέψη 41, και της 29ης Ιουνίου 1999, C-256/97, DM Transport, Συλλογή 1999, σ. I-3913, σκέψη 22).

70 Με την απόφαση SFEI, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η εκτίμηση αυτή προϋποθέτει οικονομική ανάλυση που να καλύπτει όλους τους παράγοντες τους οποίους μια επιχείρηση, ενεργώντας υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς, όφειλε να λάβει υπόψη κατά τον καθορισμό της αμοιβής για τις παρεχόμενες υπηρεσίες (σκέψη 61).

71 Εν προκειμένω, η Επιτροπή παρατηρεί, στην προσβαλλόμενη απόφαση, ότι «στο πλαίσιο της εξέτασης της παρούσας υπόθεσης, δεν λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι η πράξη διενεργείται μεταξύ μιας επιχείρησης που δραστηριοποιείται σε προστατευόμενη αγορά και της θυγατρικής της, που ασκεί τις δραστηριότητές της σε μια ανοιχτή στον ανταγωνισμό αγορά. Το Δικαστήριο ουδέποτε απεφάνθη ότι η Επιτροπή πρέπει να εφαρμόσει διαφορετική μέθοδο όταν ο ένας από τους συμβαλλόμενους κατέχει μονοπώλιο, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν υφίσταται ή όχι κρατική ενίσχυση».

72 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή έκρινε ότι οι εσωτερικές τιμές βάσει των οποίων πραγματοποιείται η προμήθεια προϊόντων και η παροχή υπηρεσιών μεταξύ εταιριών που ανήκουν στον ίδιο όμιλο «δεν παρέχουν κανένα απολύτως χρηματοοικονομικό πλεονέκτημα, εφόσον υπολογίζονται βάσει του πλήρους κόστους (δηλαδή βάσει του συνολικού κόστους προσαυξημένου κατά την απόδοση των ιδίων κεφαλαίων)».

- 73 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν βασίστηκε σε οικονομική ανάλυση όπως η απαιτούμενη από την απόφαση SFEI για να αποδείξει ότι η επίμαχη συναλλαγή μπορεί να παραβληθεί προς συναλλαγή μεταξύ επιχειρήσεων που ασκούν τη δραστηριότητά τους υπό τις συνθήκες συνθήκες της αγοράς. Αντιθέτως, στην προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή αρκείται να εξετάσει ποια ήταν τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν τα Ταχυδρομεία για την παροχή της υλικοτεχνικής και εμπορικής υποστηρίξεως και σε ποιο επίπεδο τα έξοδα αυτά καλύφθηκαν από την SFMI-Chronopost.
- 74 Όμως, και αν ακόμη υποτεθεί ότι η SFMI-Chronopost κάλυψε πλήρως τα έξοδα των Ταχυδρομείων για την παροχή της υλικοτεχνικής και εμπορικής υποστηρίξεως, αυτό δεν αρκεί καθεαυτό για να αποδείξει ότι δεν πρόκειται για ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 92 της Συνθήκης. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι τα Ταχυδρομεία είχαν ίσως τη δυνατότητα, χάρι στην κατάστασή τους ως δημόσιας επιχείρησης κατέχουσας τομέα μη υποκείμενο στον ανταγωνισμό, να παρέχουν μέρος της υλικοτεχνικής και εμπορικής υποστηρίξεως με κόστος κατώτερο εκείνου το οποίο φέρει ιδιωτική επιχείρηση μη έχουσα τα ίδια δικαιώματα, η ανάλυση η οποία λαμβάνει υπόψη μόνον τα έξοδα αυτής της δημόσιας επιχείρησης δεν μπορεί, χωρίς άλλη αιτιολόγηση, να αποκλείσει τον χαρακτηρισμό των μέτρων αυτών ως κρατικής ενισχύσεως. Απεναντίας, η σχέση κατά την οποία η μητρική επιχείρηση δραστηριοποιείται σε αγορά μη υποκείμενη σε ανταγωνισμό και η θυγατρική της ασκεί τις δραστηριότητές της σε αγορά ανοιχτή στον ανταγωνισμό είναι ακριβώς αυτή που δημιουργεί κατάσταση στην οποία είναι δυνατό να υφίσταται κρατική ενίσχυση.
- 75 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή όφειλε να εξετάσει αν αυτό το πλήρες κόστος αντιστοιχούσε στους παράγοντες τους οποίους μια επιχείρηση, ενεργούσα υπό τις συνθήκες συνθήκες της αγοράς, όφειλε να λάβει υπόψη κατά τον καθορισμό της αμοιβής για τις παρεχόμενες υπηρεσίες. Επομένως, η Επιτροπή όφειλε τουλάχιστον να επαληθεύσει αν η λαμβανόμενη από τα Ταχυδρομεία αντιπαροχή ήταν συγκρίσιμη προς εκείνη την οποία ζητεί μια ιδιωτική χρηματοπιστωτική εταιρία ή ένας ιδιωτικός όμιλος επιχειρήσεων, που δεν ασκούν τη δραστηριότητά τους σε τομέα μη υποκείμενο σε ανταγωνισμό και ακολουθούν μια διαρθρωτική πολιτική, γενική ή κλαδική, με γνώμονα προοπτικές μακροπρόθεσμης αποδοτικότητας (βλ., κατά την έννοια αυτή, απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Μαρτίου 1991, C-305/89, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-1603, σκέψη 20).
- 76 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η Επιτροπή, μη δεχόμενη, με την προσβαλλόμενη απόφαση, την ύπαρξη κρατικής ενισχύσεως χωρίς να εξετάσει αν η λαμβανόμενη από τα Ταχυδρομεία αμοιβή για την παροχή της υλικοτεχνικής και εμπορικής

υποστηρίξεως στην SFMI-Chronopost αντιστοιχούσε σε αντιπαροχή η οποία θα είχε απαιτηθεί υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς, στήριξε την απόφασή της σε εσφαλμένη ερμηνεία του άρθρου 92 της Συνθήκης.

77 Η ερμηνεία αυτή δεν μπορεί να ανασκευασθεί από τον ισχυρισμό της Επιτροπής κατά τον οποίο το άρθρο 222 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 295 ΕΚ) προβλέπει ότι η Συνθήκη δεν προδικάζει με κανέναν τρόπο το καθεστώς της ιδιοκτησίας στα κράτη μέλη. Συγκεκριμένα, η απαίτηση να αντιστοιχεί η αμοιβή την οποία λαμβάνει δημόσια επιχείρηση, κατέχουσα μονοπωλιακή θέση, για την παροχή υλικοτεχνικής και εμπορικής υποστηρίξεως προς τη θυγατρική της εταιρία, σε αντιπαροχή η οποία θα είχε απαιτηθεί υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς, δεν απαγορεύει σε τέτοια δημόσια επιχείρηση να επεκτείνει τις δραστηριότητές της σε αγορά ανοιχτή στον ανταγωνισμό, αλλά την υπάγει στους κανόνες του ανταγωνισμού, όπως επιβάλλουν οι θεμελιώδεις αρχές του κοινοτικού δικαίου. Συγκεκριμένα, τέτοια απαίτηση δεν θίγει το καθεστώς της δημόσιας ιδιοκτησίας και συνεπάγεται απλώς όμοια μεταχείριση του κατόχου δημόσιας ιδιοκτησίας και του κατόχου ιδιωτικής ιδιοκτησίας.

78 Επομένως, το πρώτο σκέλος του τέταρτου λόγου ακυρώσεως είναι βάσιμο.

79 Κατά συνέπεια, πρέπει να ακυρωθεί το άρθρο 1 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, καθόσον διαπιστώνει ότι η υλικοτεχνική και εμπορική υποστήριξη που παρέχουν τα Ταχυδρομεία στη θυγατρική τους εταιρία SFMI-Chronopost δεν συνιστά κρατική ενίσχυση υπέρ της SFMI-Chronopost, χωρίς να συντρέχει λόγος να εξεταστούν το δεύτερο σκέλος αυτού του λόγου ακυρώσεως ή οι λοιποί λόγοι ακυρώσεως, καθ' ο μέτρο αφορούν την υλικοτεχνική και εμπορική υποστήριξη που παρέχουν τα Ταχυδρομεία στη θυγατρική τους SFMI-Chronopost. Ειδικότερα, δεν συντρέχει λόγος εξετάσεως του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, με τον οποίο οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται, κατ' ουσίαν, ότι η αιτιολογία της προσβαλλόμενης αποφάσεως σχετικά με την υλικοτεχνική και εμπορική υποστήριξη είναι ανεπαρκής.

Όσον αφορά τον πρώτο λόγο ακυρώσεως, που αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και, ιδίως, του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο της υποθέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 80 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η πρακτική αποτελεσματικότητα της συμμετοχής στην προβλεπόμενη από το άρθρο 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης διαδικασία επιβάλλει στην Επιτροπή να διαβιβάζει για παρατηρήσεις, στους ενδιαφερόμενους τρίτους, τα θεμελιώδη στοιχεία που εκτίθενται στις παρατηρήσεις του οικείου κράτους μέλους οι οποίες έπονται της ανακοινώσεως στην Επίσημη Εφημερίδα περί κινήσεως της εν λόγω διαδικασίας. Συναφώς, επισημαίνουν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται κυρίως στα έγγραφα που διαβίβασε η Γαλλική Δημοκρατία στην Επιτροπή (έγγραφο της 21ης Ιανουαρίου 1993, τηλεαντίγραφο της 3ης Μαΐου 1993, έγγραφο της 18ης Ιουνίου 1993, έγγραφο της 30ης Μαΐου 1996, απαντητικό έγγραφο επί των παρατηρήσεων της SFEI του Αυγούστου 1996 και συνημμένη στο έγγραφο αυτό μελέτη Deloitte) και ότι η SFEI ουδέποτε είχε πρόσβαση στα έγγραφα αυτά (εξαίρεσει δύο εγγράφων στο πλαίσιο της προδικαστικής διαδικασίας που οδήγησε στην έκδοση της αποφάσεως SFEI), αυτό δε παρά τα επανειλημμένα αιτήματά της.
- 81 Κατά την άποψη των προσφευγουσών, η Επιτροπή όφειλε να τους παράσχει, έστω και αν δεν προβλέπεται ρητώς στο άρθρο 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης σχετική υποχρέωση, επαρκείς πληροφορίες για να τους επιτρέψει να διατυπώσουν λυσιτελώς τις παρατηρήσεις τους και να ασκήσουν το δικαίωμά τους να συμμετάσχουν στη διοικητική διαδικασία. Οι προσφεύγουσες υπενθυμίζουν ότι τα προσβαλλόμενα πραγματικά περιστατικά και η συλλογιστική της Γαλλικής Κυβερνήσεως υιοθετήθηκαν σχεδόν κατά λέξη από την Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση.
- 82 Οι προσφεύγουσες επισημαίνουν ότι η ανταγωνιστική θέση ενός καταγγέλλοντος, στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, θίγεται ουσιωδώς από την απόφαση της Επιτροπής με την οποία διαπιστώνεται ότι δεν υφίσταται κρατική ενίσχυση. Συγκεκριμένα, η κατάστασή του δεν είναι διαφορετική από την κατάσταση του καταγγέλλοντος στο πλαίσιο των άρθρων 85 της Συνθήκης (νυν άρθρου 81 ΕΚ) και 86 της Συνθήκης (νυν άρθρου 82 ΕΚ) έναντι των αποφάσεων που απευθύνονται σε άλλα πρόσωπα πλην του ιδίου. Σε τέτοια περίπτωση όμως, δεν αμφισβητείται ότι ο καταγγέλλων απολαύει των ίδιων δικαιωμάτων άμυνας, έστω και αν δεν είναι τόσο

εκτεταμένα όσο αυτά που αναγνωρίζονται στο αποδέκτη της απόφασης και προβλέπονται από γραπτή διάταξη.

- 83 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή παραβίασε, κατά τις προσφεύγουσες, τη θεμελιώδη αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας και, ιδίως, της προσβάσεως στα πληροφοριακά στοιχεία που αποτέλεσαν τη βάση διοικητικής απόφασης, αρνούμενη να επιτρέψει στην SFEI την πρόσβαση στα έγγραφα και, ειδικότερα, στη μελέτη Deloitte.
- 84 Η καθής, υποστηριζόμενη από τις παρεμβαίνουσες, αμφισβητεί την επιχειρηματολογία αυτή. Υπογραμμίζει ότι μια απόφαση με την οποία περατώνεται η εξέταση του συμβατού κρατικής ενισχύσεως προς την κοινή αγορά έχει πάντοτε ως αποδέκτη το οικείο κράτος μέλος. Μόνο σε αυτό το κράτος μέλος πρέπει να δίδεται η δυνατότητα να καταστήσει λυσιτελώς γνωστή την άποψή του επί των επιχειρημάτων της Επιτροπής και επί των παρατηρήσεων των ενδιαφερομένων (συμπεριλαμβανομένων των καταγγελλόντων). Για τον λόγο αυτό, μόνον το εν λόγω κράτος μέλος έχει το δικαίωμα προσβάσεως στον φάκελο της υποθέσεως.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 85 Κατά πάγια νομολογία, ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας σε κάθε διαδικασία που κινείται κατά ενός προσώπου και που μπορεί να καταλήξει σε βλαπτική για το πρόσωπο αυτό πράξη αποτελεί θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου και πρέπει να εξασφαλίζεται ακόμη και όταν δεν υφίσταται ειδική ρύθμιση. Η αρχή αυτή απαιτεί να έχει παρασχεθεί στην ενδιαφερόμενη επιχείρηση, ήδη από το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, η δυνατότητα να γνωστοποιήσει λυσιτελώς την άποψή της ως προς το υποστατό και την επιρροή των γεγονότων, αιτιάσεων και περιστατικών που προβάλλει η Επιτροπή (απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Μαρτίου 2000, T-65/96, Kish Glass κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-1885, σκέψη 32).

- 86 Η διοικητική διαδικασία στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων όμως κινείται μόνον έναντι του οικείου κράτους μέλους. Οι ανταγωνίστριες επιχειρήσεις του αποδέκτη της ενισχύσεως, όπως οι προσφεύγουσες, θεωρούνται μόνον ως «ενδιαφερόμενοι» στα πλαίσια της διαδικασίας αυτής.
- 87 Επιπλέον, κατά πάγια νομολογία, κατά τη φάση της εξετάσεως την οποία προβλέπει το άρθρο 93, παράγραφος 2, η Επιτροπή πρέπει να παρέχει στους ενδιαφερόμενους τη δυνατότητα να διατυπώνουν τις παρατηρήσεις τους (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 19ης Μαΐου 1993, C-198/91, Cook κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-2487, σκέψη 22, της 15ης Ιουνίου 1993, C-225/91, Matra κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-3203, σκέψη 16, και της 2ας Απριλίου 1998, C-367/95 P, Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, Συλλογή 1998, σ. I-1719, σκέψη 59).
- 88 Όσον αφορά ειδικότερα το καθήκον της Επιτροπής να ενημερώνει τους ενδιαφερόμενους στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, το Δικαστήριο έκρινε ότι η δημοσίευση ανακοινώσεως στην Επίσημη Εφημερίδα συνιστά πρόσφορο μέσο γνωστοποίησης, προς όλους τους ενδιαφερόμενους, της ενάρξεως μιας διαδικασίας (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Νοεμβρίου 1984, 323/82, Intermills κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 3809, σκέψη 17), διευκρινίζοντας παράλληλα ότι «η ανακοίνωση αυτή σκοπεί μόνο στο να συλλέξει η Επιτροπή από τους ενδιαφερομένους όλα τα στοιχεία που μπορούν να τη διαφωτίσουν στις μελλοντικές της ενέργειες» (απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 1973, 70/72, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 609, σκέψη 19, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 22ας Οκτωβρίου 1996, T-266/94, Skibsværftsforeningen κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-1399, σκέψη 256).
- 89 Κατά τη νομολογία αυτή, στους ενδιαφερόμενους αναγνωρίζεται κυρίως ο ρόλος των πηγών ενημερώσεως της Επιτροπής στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας η οποία κινείται δυνάμει του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης. Οι ενδιαφερόμενοι συνεπώς, μακράν του να μπορούν να επικαλεστούν τα δικαιώματα άμυνας που αναγνωρίζονται στα πρόσωπα κατά των οποίων κινείται η διαδικασία, έχουν μόνον το δικαίωμα να μετέχουν στη διοικητική διαδικασία σε βαθμό επαρκή λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών της συγκεκριμένης περιπτώσεως (απόφαση του

Πρωτοδικείου της 25ης Ιουνίου 1998, T-371/94 και T-394/94, British Airways κ.λπ. και British Midland Airways κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-2405, σκέψεις 59 και 60).

- 90 Εν προκειμένω, η αιτίαση των προσφευγουσών εστιάζεται κατ' ουσίαν στο ότι δεν είχαν πρόσβαση στα έγγραφα τα οποία διαβίβασε η Γαλλική Κυβέρνηση στην Επιτροπή στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας. Ενόψει όμως του περιορισμένου χαρακτήρα των προμνημονευθέντων δικαιωμάτων συμμετοχής και ενημερώσεως, η Επιτροπή δεν έχει την υποχρέωση να διαβιβάζει στους ενδιαφερόμενους τις παρατηρήσεις ή τις πληροφορίες που λαμβάνει εκ μέρους της κυβερνήσεως του οικείου κράτους μέλους. Πρέπει πάντως να υπομνησθεί ότι ο περιορισμένος χαρακτήρας των δικαιωμάτων των ενδιαφερομένων δεν επηρεάζει το καθήκον το οποίο υπέχει η Επιτροπή, από το άρθρο 190 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 253 ΕΚ), να αιτιολογεί επαρκώς την τελική απόφασή της.
- 91 Κατά συνέπεια, αυτός ο λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

Όσον αφορά τον τρίτο λόγο ακυρώσεως, που αντλείται από πραγματική πλάνη και από προφανή πλάνη εκτίμησεως

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

- 92 Επισημαίνεται ότι ορισμένες από τις αιτιάσεις που διατυπώνουν οι προσφεύγουσες στο πλαίσιο του τρίτου λόγου ακυρώσεως, ήτοι οι αιτιάσεις που οι προσφεύγουσες αποκαλούν εκτίμηση του κόστους, μέθοδο αποκαλούμενη «αναδρομικής παρεκβολής», πρόσβαση στις θυρίδες των Ταχυδρομείων, αιτίες της αποδοτικότητας της SFMI-Chronopost και εσωτερικός συντελεστής αποδόσεως της SFMI-Chronopost, αποτελούν επιχειρήματα συνδεδεμένα με την εκτίμηση του κατά πόσον η υλικοτεχνική και εμπορική υποστήριξη που παρέχουν τα ταχυδρομεία στη θυγατρική τους SFMI-Chronopost πρέπει να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση.

- 93 Ομοίως, όσον αφορά το επιχείρημα που αντλείται από την εφαρμογή, υπέρ των Ταχυδρομείων, του μειωμένου φόρου επί των μισθών, οι προσφεύγουσες σκοπούν να αποδείξουν ότι, έστω και αν λαμβάνονταν υπόψη μόνον τα πλήρη έξοδα που φέρουν τα Ταχυδρομεία για την παροχή της υλικοτεχνικής και εμπορικής υποστήριξης, τα έξοδα θα ήταν κατώτερα από εκείνα που θα έφερε μια ιδιωτική επιχείρηση, διότι τα Ταχυδρομεία απαλλάσσονται από τον ΦΠΑ και υπόκεινται σε μειωμένο φόρο επί των μισθών. Εφόσον το επιχείρημα αυτό εντάσσεται στα πλαίσια της αιτήσεως ακυρώσεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως, πρέπει να νοηθεί υπό την έννοια ότι με αυτό επιδιώκεται να αποδειχθεί ότι η SFMI-Chronopost υπήρξε αποδέκτης κρατικής ενισχύσεως κατά την υποστήριξη την οποία της παρέσχαν τα Ταχυδρομεία.
- 94 Εφόσον το Πρωτοδικείο έκρινε ήδη ότι το άρθρο 1 της προσβαλλόμενης αποφάσεως πρέπει να ακυρωθεί επειδή με αυτό διαπιστώνεται ότι η υλικοτεχνική και εμπορική υποστήριξη που παρέχεται από τα Ταχυδρομεία στη θυγατρική τους εταιρία SFMI-Chronopost δεν συνιστά κρατική ενίσχυση υπέρ της SFMI-Chronopost, δεν συντρέχει λόγος να εξεταστούν τα προμηθημονευθέντα επιχειρήματα.

Ως προς τη διαφήμιση στον ραδιοφωνικό σταθμό Radio France και τη διαδικασία εκτελωνισμού των αποστελλομένων από την SFMI-Chronopost αντικειμένων

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 95 Όσον αφορά τη διαφήμιση στον ραδιοσταθμό Radio France, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι το γεγονός ότι η SFMI-Chronopost έχει πρόσβαση στον Radio France συνιστά, καθεαυτό, κρατική ενίσχυση παρά την καταβαλλόμενη προς τον σκοπό αυτό τιμή. Η πρόσβαση στις συχνότητες του Radio France πραγματοποιήθηκε κατά παράβαση της αποστολής που ανατέθηκε από το κράτος στον Radio France διότι ουδεμία διαφήμιση εμπορικού σήματος μπορεί να διενεργείται μέσω του σταθμού αυτού. Η διαφήμιση αυτή συνεπάγεται πλεονέκτημα για την SFMI-Chronopost, θέτοντας στη διάθεσή της δημόσιους πόρους οι οποίοι δεν διατίθενται για τις ανταγωνίστριες εταιρίες. Επιπλέον, κατά τις προσφεύγουσες, υπήρξε εκτροπή των κρατικών πόρων από τους στόχους τους και διάθεσή τους υπέρ επιχειρήσεως, πράγμα που δημιουργεί πρόσθετη επιβάρυνση για το κράτος, στερώντας τον Radio

France από χρόνο εκπομπών για τις δημόσιες υπηρεσίες του. Η Επιτροπή υπέπεσε επομένως σε προφανή πλάνη εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών, κρίνοντας ότι η πρόσβαση στις συχνότητες του Radio France δεν μπορούσε να συνεπάγεται τη διάθεση κρατικών πόρων.

- 96 Η καθής διαπιστώνει ότι οι προσφεύγουσες δεν αμφισβητούν ότι η SFMI-Chronopost απευθύνθηκε σε διαφημιστική εταιρία και ότι, βάσει της συμβάσεως που συνήφθη από την τελευταία, μεταξύ άλλων, με τον Radio France, η SFMI-Chronopost κατέβαλε την ισχύουσα στην αγορά τιμή. Η κατά τον τρόπο αυτό ακολουθηθείσα διαδικασία και η παράλληλη διαφήμιση σε άλλους ραδιοσταθμούς, καθώς και η καταβληθείσα στον Radio France αμοιβή, εξασφαλίζουν ότι το κράτος έλαβε αντίτιμο υπό τις ισχύουσες στην αγορά συνθήκες. Συνεπώς, κατά την καθής, δεν υπήρξε μεταφορά δημοσίων πόρων, ούτε καν διαφυγόν κέρδος, αλλά καθαρό κέρδος για το κράτος.
- 97 Όσον αφορά τη διαδικασία εκτελωνισμού των αντικειμένων που η SFMI-Chronopost απέστειλε κατά την περίοδο μεταξύ Απριλίου 1986 και Ιανουαρίου 1987, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι οι διατυπώσεις εκτελωνισμού της SFMI-Chronopost διεκπεραιώνονταν από τα Ταχυδρομεία στις εγκαταστάσεις τους, σύμφωνα με ειδική διαδικασία. Η εφαρμογή της διαδικασίας αυτής στην SFMI-Chronopost της παρείχε κατ' αρχάς πλεονέκτημα από την άποψη της ταχύτητας εκτελέσεως της υπηρεσίας αυτής, πράγμα που αποτελεί πραγματικό κέρδος στο πλαίσιο της δραστηριότητας ταχείας επιδόσεως διεθνούς αλληλογραφίας. Το πλεονέκτημα αυτό δεν παραβλέπεται στην προσβαλλόμενη απόφαση, στην οποία γίνεται επίκληση του γεγονότος ότι το ειδικό καθεστώς είναι ευνοϊκότερο από το κοινώς ισχύον σύστημα «κατά το ότι η διαδικασία εκτελωνισμού είναι ταχύτερη».
- 98 Οι προσφεύγουσες επισημαίνουν στη συνέχεια ότι είχαν ήδη αναφέρει λεπτομερώς, στις παρατηρήσεις τους της 17ης Αυγούστου 1996, το κόστος του πλεονεκτήματος αυτού, ήτοι 140 FRF κατά μέσον όρο ανά αποστελλόμενο αντικείμενο υποκείμενο σε εκτελωνισμό, ως έξοδα διεκπεραιώσεως των τελωνειακών διατυπώσεων (διοικητικά, λειτουργικά, χρηματοδοτικά και ασφαλιστικά), τα οποία οι ιδιωτικές εταιρίες όφειλαν να φέρουν αλλά από τα οποία η SFMI-Chronopost ετύγχανε απαλλαγής. Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι το ποσό αυτό αντιπροσώπευε άλλωστε τη διαφορά μεταξύ της τιμής της αποστολής ενός «εγγράφου» (αποστολής αμελητέας αξίας) και της τιμής της αποστολής ενός «δέματος» (αποστολής μη αμελητέας αξίας).

Λαμβάνουν ως παράδειγμα τα έξοδα που έφερε μία συγκεκριμένη εταιρία για μια τελωνειακή διασάφηση: η DHL France καταβάλλει στην ειδικευμένη στον εκτελωνισμό θυγατρική της εταιρία μεταξύ 60 και 95 FRF αναλόγως των τόπων προορισμού για τις τελωνειακές διασαφίσεις, στο ποσό δε αυτό πρέπει να προστεθεί ποσό ίδιου ύψους για την εισαγωγή, οπότε προκύπτει κατά μέσον όρο συνολικό ποσό 140 FRF. Οι προσφεύγουσες διαπιστώνουν ότι η SFMI-Chronopost δεν προβαίνει σε καμία διαφοροποίηση στα τιμολόγιά της όσον αφορά τις αποστολές αντικειμένων αμελητέας αξίας και τις λοιπές αποστολές, αντίθετα προς τις λοιπές ταχυδρομικές εταιρίες. Κατά τις προσφεύγουσες, αυτό εξηγείται από το ότι η SFMI-Chronopost δεν φέρει τα έξοδα που συνδέονται με τον εκτελωνισμό.

99 Όσον αφορά την περίοδο μετά τον Ιανουάριο του 1987, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η SFMI-Chronopost έτυχε πολλών πλεονεκτημάτων, χάρη στις απλοποιημένες ταχυδρομικές διαδικασίες εν σχέσει προς τις κοινώς ισχύουσες διαδικασίες για τις ιδιωτικές εταιρίες ταχείας επιδόσεως αλληλογραφίας. Έτυχε, μεταξύ άλλων, απλοποιημένης τελωνειακής διεκπεραιώσεως (ταχεία διαδικασία εκτελωνισμού· το εμπόρευμα εξέρχεται ταχύτερα χάρη στην ετικέτα C1 και στο έντυπο C2/CP3), εμπορικού πλεονεκτήματος (μη έκδοση τιμολογίου μέχρις ορισμένης αξίας), μη φορολογήσεως για τα δείγματα και τα δώρα πέραν του ορίου απαλλαγής κατά την είσοδο στη Γαλλία ή στη χώρα προορισμού, διευκολύνσεων κατά τη διοικητική μεταχείριση (απουσία καταρτίσεως εγγράφων) και χαμηλού κόστους εκμεταλλεύσεως (εξ ου και ο καθορισμός των τιμολογίων στο ίδιο επίπεδο με εκείνο των αφορολόγητων αποστολών).

100 Η καθής υπογραμμίζει ότι η πολύ τεχνική επιχειρηματολογία των προσφευγουσών είναι αλυσιτελής από την άποψη των κρατικών ενισχύσεων. Διότι η ύπαρξη τέτοιας ενισχύσεως προϋποθέτει τη διάθεση δημόσιων πόρων. Εν προκειμένω, και αν υποθεθεί ότι ο εκτελωνισμός των ταχυδρομικών αποστολών της SFMI-Chronopost ήταν ευχερέστερος, η απλοποιημένη αυτή μεταχείριση δεν συνεπάγεται μεταφορά κρατικών πόρων.

101 Η καθής δέχεται ότι για την περίοδο μεταξύ Απριλίου 1986 και Ιανουαρίου 1987, οι διατυπώσεις εκτελωνισμού διεκπεραιώνονταν από τα Ταχυδρομεία. Πάντως, όπως υποστηρίζει η καθής, ο γενικός διευθυντής τελωνείων επιβεβαίωσε, με έγγραφο της 3ης Ιουνίου 1986 ότι: «Η ισχύουσα για τις ταχυδρομικές εταιρίες τελωνειακή διαδικασία δεν μπορεί παρά να εφαρμοστεί στη δραστηριότητα της SFMI, όσον αφορά

τον εκτελωνισμό των ταχυδρομικών αποστολών [... και] ο εκτελωνισμός των υποκείμενων σε φόρο εμπορευμάτων θα καταστήσει αναγκαία την υποβολή της κοινώς ισχύουσας τελωνειακής διασαφήσεως.» Η καθής συνάγει από τα ανωτέρω την απουσία κάθε πλεονεκτήματος για την SFMI-Chronopost. Προσθέτει ότι η SFMI-Chronopost κατέβαλε στα Ταχυδρομεία τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν λόγω της τελωνειακής διαδικασίας.

102 Επιπλέον, όσον αφορά το υποτιθέμενο πρόσθετο κόστος των 140 FRF και τις διαφορές στα εφαρμοζόμενα τιμολόγια, η καθής παρατηρεί ότι οι πρακτικές αυτές αντικατοπτρίζουν μάλλον την εμπορική πολιτική μιας επιχειρήσεως. Επισημαίνει ότι η DHL, παραδείγματος χάριν, δεν διαφοροποιεί πλέον τα τιμολόγια της για βάρος 10 χιλιογράμμων, είτε πρόκειται για δέματα είτε για έγγραφα. Ομοίως, η SFMI-Chronopost επέλεξε να μη διακρίνει τα έγγραφα από τα δέματα, όπως και η ανταγωνίστριά της Federal express international. Κατά συνέπεια, το ποσό των 140 FRF είναι αυθαίρετο και άσχετο με τα έξοδα τα οποία φέρει η SFMI-Chronopost.

103 Η καθής επισημαίνει ότι το μόνο νέο στοιχείο από τον Φεβρουάριο του 1987 ήταν η ιδιότητα της SFMI-Chronopost ως τελωνειακού εντολοδόχου, η δε διαδικασία εκτελωνισμού ήταν η εκτεθείσα στο προμνημονευθέν έγγραφο της 3ης Ιουνίου 1986. Επιπλέον, αναφέρει ότι κατά την περίοδο από τις αρχές του 1987 μέχρι το τέλος του 1991, υπήρχαν ρυθμίσεις μέσω συμβάσεων μεταξύ κάθε εταιρίας ταχείας επιδόσεως αλληλογραφίας και της διοικήσεως τελωνείων, σύμφωνα με τη διοικητική απόφασή τους 86-88 της 13ης Μαΐου 1986, και ότι οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν ότι βρισκόνταν σε μειονεκτική θέση εν σχέσει προς την SFMI-Chronopost.

104 Η καθής προσθέτει ότι υπηρεσιακό σημείωμα των Ταχυδρομείων της 16ης Ιανουαρίου 1987 επιβεβαιώνει ότι στην SFMI-Chronopost εφαρμόζονταν οι συνήθεις κανόνες όσον αφορά τον εκτελωνισμό κατά την εξαγωγή. Επιπλέον, η καθής διευκρινίζει ότι, από το 1986 έως το 1992, η SFMI-Chronopost εξασφάλιζε την αποστολή προϊόντων της παγκόσμιας ταχυδρομικής ενώσεως και ότι, για τον λόγο αυτό, υπέκειτο στις επιβαλλόμενες από την εν λόγω ταχυδρομική ένωση πρόσθετες διατυπώσεις των εγγράφων C1 και C2/CP3. Όσον αφορά τις χώρες προορισμού, η καθής υπογραμμίζει ότι τα έντυπα C1 και C2/CP3 ουδεμία επιρροή ασκούν επί των εθνικών διαδικασιών εκτελωνισμού, οι οποίες εμπíπτουν στην αποκλειστική αρμο-

διότι τα χωρών αυτών και δεν μπορούν συνεπώς να συνδεθούν με τη Γαλλική Δημοκρατία.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 105 Η διάκριση μεταξύ ενισχύσεων που χορηγούνται από τα κράτη και ενισχύσεων που χορηγούνται με κρατικούς πόρους σκοπό έχει να περιλάβει στην έννοια της ενισχύσεως όχι μόνον τις ενισχύσεις που χορηγούνται απευθείας από το κράτος, αλλά επίσης τις χορηγούμενες από δημόσιους ή ιδιωτικούς οργανισμούς που έχει ορίσει ή ιδρύσει το κράτος (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 17ης Μαρτίου 1993, C-72/91 και C-73/91, Sloman Neptun, Συλλογή 1993, σ. I-887, σκέψη 19, της 30ής Νοεμβρίου 1993, C-189/91, Kirsammer-Hack, Συλλογή 1993, σ. I-6185, σκέψη 16, και της 7ης Μαΐου 1998, C-52/97, C-53/97 και C-54/97, Viscido κ.λπ., Συλλογή 1998, σ. I-2629, σκέψη 13).
- 106 Ο όρος ενίσχυση συνεπάγεται επίσης πλεονεκτήματα τα οποία αποτελούν πρόσθετη επιβάρυνση για το κράτος ή για τους οργανισμούς που έχουν οριστεί ή ιδρυθεί προς τον σκοπό αυτό (προμνημονευθείσα απόφαση Ecotrade, σκέψεις 35 και 43).
- 107 Επιπλέον, όπως έχει ήδη υπομνησθεί, η έννοια της ενισχύσεως είναι γενικότερη της έννοιας της επιδοτήσεως, διότι περιλαμβάνει όχι μόνο θετικές παροχές, όπως είναι οι επιδοτήσεις, αλλά και παρεμβάσεις οι οποίες, ανεξαρτήτως μορφής, ελαφρύνουν τις επιβαρύνσεις που κανονικώς βαρύνουν τον προϋπολογισμό μιας επιχειρήσεως και οι οποίες, κατά συνέπεια, χωρίς να είναι επιδοτήσεις υπό τη στενή έννοια του όρου, είναι της ίδιας φύσεως και έχουν τα ίδια αποτελέσματα (απόφαση του Δικαστηρίου της 27ης Ιουνίου 2000, C-404/97, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, Συλλογή 2000, σ. I-4897, σκέψη 44· προμνημονευθείσες αποφάσεις SFEI, σκέψη 58, και Banco Exterior de España, σκέψη 13).
- 108 Το γεγονός και μόνον ότι έγινε δεκτό να μπορεί η SFMI-Chronopost να προβαίνει σε διαφήμιση μέσω του Radio France δεν μπορεί να θεωρηθεί ως κρατική ενίσχυση,

καθόσον η πρόσβαση αυτή ουδεμία μεταφορά κρατικών πόρων συνεπάγεται, ούτε πρόσθετη επιβάρυνση για το κράτος ή για τους προς τούτο ορισθέντες ή ιδρυθέντες οργανισμούς, ούτε ελάφρυνση των επιβαρύνσεων που κανονικώς βαρύνουν τον προϋπολογισμό της SFMI-Chronopost, δεδομένου ότι αυτή κατέβαλε την τιμή της αγοράς για τη διαφήμισή της.

109 Κατά συνέπεια, η δυνατότητα της SFMI-Chronopost να προβαίνει σε διαφημίσεις μέσω του Radio France δεν συνιστά κρατική ενίσχυση, και αν ακόμη υποτεθεί ότι ο χρόνος εκπομπής διατέθηκε κατά παράβαση των κανόνων που διέπουν τον Radio France.

110 Όσον αφορά τη διαδικασία εκτελωνισμού των ταχυδρομικών αποστολών της SFMI-Chronopost, διαπιστώνεται ότι, έστω και αν υποτεθεί ότι οι ταχυδρομικές αποστολές της SFMI-Chronopost εκτελωνίζονταν ευχερέστερα, αυτή η απλουστευμένη μεταχείριση ουδεμία μεταφορά κρατικών πόρων συνεπήγετο, ούτε πρόσθετη επιβάρυνση για το κράτος. Συγκεκριμένα, οι προσφεύγουσες δεν προσπάθησαν καν να αποδείξουν κατά πόσον η υποτιθέμενη απλουστευμένη μεταχείριση συνεπήγετο μεταφορά κρατικών πόρων ή πρόσθετη επιβάρυνση για το κράτος. Όσον αφορά τις επιβαρύνσεις οι οποίες θα είχαν κανονικώς βαρύνει τον προϋπολογισμό της SFMI-Chronopost χωρίς την παρασχεθείσα από τα Ταχυδρομεία υλικοτεχνική υποστήριξη, δεν συντρέχει λόγος εξετάσεώς τους εφόσον το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ήδη ότι το άρθρο 1 της προσβαλλόμενης αποφάσεως πρέπει να ακυρωθεί καθόσον διαπιστώνει ότι η υλικοτεχνική υποστήριξη που παρέσχαν τα Ταχυδρομεία στη θυγατρική τους SFMI-Chronopost δεν συνιστά κρατική ενίσχυση υπέρ της SFMI-Chronopost.

111 Όσον αφορά πάντως την περίοδο μεταξύ Απριλίου 1986 και Ιανουαρίου 1987, οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται επίσης ότι τα Ταχυδρομεία ανέλαβαν τα τελωνειακά έξοδα τα οποία βαρύνουν κανονικώς την SFMI-Chronopost. Η Γαλλική Κυβέρνηση δέχθηκε συναφώς, η δε Επιτροπή επισήμανε από την πλευρά της, ότι οι διαδικασίες εκτελωνισμού διεκπεραιώνονταν από τα Ταχυδρομεία για λογαριασμό της SFMI-Chronopost. Η Επιτροπή διευκρίνισε όμως, χωρίς να αντικρουσθεί από τις προσφεύγουσες, ότι τα τελωνειακά έξοδα επιστρέφονταν πλήρως από την SFMI-Chronopost. Όσον αφορά το κατά πόσον η SFMI-Chronopost έτυχε πλεονεκτημάτων χάρι στο γεγονός ότι οι διατυπώσεις εκτελωνισμού σχετικά με τις διεθνείς δραστηριότητές της διεκπεραιώνονταν από τα Ταχυδρομεία προ του 1987, πρόκειται για ενδεχόμενη υλικοτεχνική υποστήριξη, της οποίας η αμοιβή πρέπει να εκτιμηθεί από την Επιτροπή κατά τον ίδιο τρόπο με κάθε άλλη υλικοτεχνική

υποστήριξη. Επομένως, δεν συντρέχει επίσης λόγος να εξεταστεί η αιτίαση που αντλείται από την τελωνειακή υποστήριξη που παρείχαν τα ταχυδρομεία προ του 1987, η οποία συγγέεται με τις αιτιάσεις που εξετάστηκαν στο πλαίσιο του τέταρτου λόγου ακυρώσεως.

- 112 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η αιτίαση που αναφέρεται στη διαφήμιση μέσω του Radio France είναι απορριπτέα.

Ως προς το τέλος χαρτοσήμου

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 113 Οι προσφεύγουσες επισημαίνουν ότι το τέλος χαρτοσήμου, ποσού 4 FRF (παλαιότερα κατώτερου ποσού), εφαρμόζεται «στα αποδεικτικά μεταφοράς έγγραφα και σε κάθε άλλο έγγραφο επέχον θέση αποδεικτικού μεταφοράς». Ισχυρίζονται ότι η SFMI-Chronopost ετύγγανε απαλλαγής από το τέλος χαρτοσήμου για τις επιστολές και τα ταχυδρομικά δέματα που δεν περιείχαν εμπορεύματα. Απεναντίας, οι λοιπές εταιρίες ταχείας διεκπεραιώσεως αλληλογραφίας όφειλαν να καταβάλλουν τέτοιο τέλος για όλες τις ταχυδρομικές αποστολές τους, συμπεριλαμβανομένων των επιστολών και των μη περιεχόντων εμπορεύματα ταχυδρομικών δεμάτων.
- 114 Οι προσφεύγουσες υπογραμμίζουν ότι πολλές φορολογικές διαφορές αφορώσες σημαντικά ποσά σχετικά με εταιρίες του ταχυδρομικού τομέα, με εξαίρεση την SFMI-Chronopost, αποδεικνύουν ότι η Επιτροπή εσφαλμένα ισχυρίζεται ότι η απαλλαγή από το τέλος χαρτοσήμου αφορά τις ταχυδρομικές αποστολές (που δεν περιέχουν εμπορεύματα) όλων των επιχειρηματιών του κλάδου. Προς απόδειξη του ισχυρισμού τους, οι προσφεύγουσες προσκόμισαν πρακτικά της διευθύνσεως των γαλλικών φορολογικών υπηρεσιών σχετικά με διαδικασίες εισπράξεως έναντι της εταιρίας DHL.

- 115 Η καθής προβάλλει ότι η SFMI-Chronopost κατέβαλε το γενικώς οφειλόμενο από όλες τις επιχειρήσεις του τομέα τέλος χαρτοσήμου για τις περιέχουσες εμπορεύματα αποστολές (πράγμα που αποκλείει τα έγγραφα), σύμφωνα με τα άρθρα 925 και 313 του γαλλικού γενικού φορολογικού κώδικα. Αναφέρεται σε φορολογικό έγγραφο που αφορά την SFMI-Chronopost, παρατηρώντας ότι η μνημονευόμενη στο έγγραφο αυτό απαλλαγή για τις μη περιέχουσες εμπορεύματα αποστολές δεν ίσχυε μόνο για τη SFMI-Chronopost αλλά αφορούσε όλες τις επιχειρήσεις του τομέα. Εξάλλου, η πράξη του γαλλικού Υπουργείου Οικονομικών σχετικά με τον λογιστικό έλεγχο της SFMI-Chronopost επιβεβαιώνει, κατά την καθής, την απουσία επιστροφών καθώς και ότι, από την 1η Ιανουαρίου 1985 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1994, ουδεμία μεταβολή υπήρξε επί των τελών καταχωρήσεως και των παρόμοιων τελών που κατέβαλλε η SFMI-Chronopost.
- 116 Η καθής επισημαίνει κατόπιν ότι οι προσφεύγουσες επιβεβαιώνουν την ισχύουσα νομική κατάσταση, καθόσον ισχυρίζονται ότι οι συμβάσεις μεταφοράς σχετικά με τις μη περιέχουσες εμπορεύματα ταχυδρομικές αποστολές απαλλάσσονται από το τέλος χαρτοσήμου. Εφόσον η μη επιβολή του εν λόγω τέλους στις ταχυδρομικές αυτές αποστολές είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του γενικού φορολογικού κώδικα, οι προσφεύγουσες προβάλλουν αιτίαση λόγω της υποτιθέμενης εσφαλμένης εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων στις ταχυδρομικές αποστολές τους. Συγκεκριμένα, δεν επικαλούνται πλέον την απαλλαγή που υποτίθεται ότι χορηγείται στην SFMI-Chronopost, αλλά στρέφονται κατά της παράνομης φορολογήσεως η οποία τους επιβλήθηκε.
- 117 Εν πάση περιπτώσει, κατά την καθής, από την ενδεχομένως παράνομη φορολόγηση ενός επιχειρηματία δεν μπορεί να συναχθεί η ύπαρξη κρατικής ενισχύσεως υπέρ άλλου ορθά φορολογούμενου επιχειρηματία. Σε συνάρτηση με αυτό, δεν υπάρχει διάθεση κρατικών πόρων υπό την έννοια της μεταφοράς κεφαλαίων ή διαφυγόντος κέρδους, διότι η μόνη συνέπεια που απορρέει από την υποτιθέμενη πλάνη των φορολογικών υπηρεσιών σχετικά με την DHL συνεπάγεται πρόσθετα έσοδα για το κράτος.
- 118 Η Chronopost παρατηρεί ότι το πεδίο εφαρμογής του τέλους που προβλέπεται στα άρθρα 925 και επόμενα του γενικού φορολογικού κώδικα περιορίστηκε, γενικώς, βάσει της κρατούσας στη θεωρία απόψεως, κατά την οποία μόνον οι συμβάσεις μεταφοράς εμπορευμάτων υπόκεινται στο τέλος χαρτοσήμου που επιβάλλεται στις

συμβάσεις μεταφοράς. Υπογραμμίζει ότι δεν απαλλάσσεται κατά συνέπεια η SFMI-Chronopost, αλλά οι συμβάσεις μεταφοράς οι οποίες δεν αφορούν εμπορεύματα.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 119 Κατά την καθής και τις παρεμβαίνουσες, εφόσον το τέλος χαρτοσήμου δεν επιβαρύνει τις συμβάσεις μεταφοράς οι οποίες δεν αφορούν εμπορεύματα, η SFMI-Chronopost δεν τυγχάνει ιδιαίτερης απαλλαγής.
- 120 Οι ισχυρισμοί των προσφευγουσών δεν αποδεικνύουν το αντίθετο. Συγκεκριμένα, οι προσφεύγουσες αναφέρονται στα πρακτικά του διοικητικού συμβουλίου της SFMI της 20ής Δεκεμβρίου 1988, όπου εμφανίζεται ότι η βελτίωση του ακαθάριστου περιθωρίου κέρδους της SFMI για το 1988 προέρχεται, μεταξύ άλλων, από «τη συμφωνία που επέτυχε η διοίκηση σχετικά με την απαλλαγή από το τέλος χαρτοσήμου [...] επί των εγγράφων». Επιπλέον, προσθέτουν ότι η συμφωνία αυτή εμφανίζεται στους λογαριασμούς της SFMI για το οικονομικό έτος 1988, όπου υπάρχει εγγραφή με τίτλο «τέλος χαρτοσήμου επί εγγράφων» 12 385 374 FRF με τη μνεία «Σύμφωνα με την απάντηση του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Προϋπολογισμού της 23ης Σεπτεμβρίου 1988, η SFMI απαλλάσσεται από το τέλος χαρτοσήμου επί των επιστολών και των ταχυδρομικών δεμάτων που δεν περιέχουν εμπορεύματα». Προβάλλουν τέλος ότι μνεία της ευνοϊκής μεταχειρίσεως της SFMI-Chronopost περιλαμβάνεται ακόμη σε κοινοβουλευτική έκθεση του 1997 σχετικά με τα Ταχυδρομεία, κατά την οποία τα Ταχυδρομεία απαλλάσσονται από το τέλος χαρτοσήμου για την αλληλογραφία και τα λοιπά μεταφερόμενα δέματα.
- 121 Επισημαίνεται συναφώς ότι τα δύο πρώτα έγγραφα δεν αποδεικνύουν ότι όλες οι συμβάσεις μεταφοράς που δεν αφορούν εμπορεύματα δεν απαλλάσσονται από το τέλος χαρτοσήμου. Στα έγγραφα αυτά, αναφέρεται μόνον ότι τουλάχιστον η SFMI-Chronopost έτυχε της απαλλαγής αυτής. Όσον αφορά την κοινοβουλευτική έκθεση, είναι βέβαιο ότι μόνον τα Ταχυδρομεία μνημονεύονται στο σχετικό απόσπασμα.

- 122 Όσον αφορά τα πρακτικά της διεύθυνσεως των φορολογικών υπηρεσιών σχετικά με τις διαδικασίες εισπράξεως έναντι της εταιρίας DHL, αρκεί η διαπίστωση, στην οποία προέβη η Επιτροπή, ότι από την ενδεχόμενη παράνομη φορολόγηση ενός επιχειρηματία δεν είναι δυνατόν να συναχθεί η ύπαρξη κρατικής ενισχύσεως υπέρ άλλου ορθά φορολογούμενου επιχειρηματία. Επιπλέον, επισημαίνεται ότι η ίδια η DHL υποστηρίζει, στην ένσταση της 2ας Σεπτεμβρίου 1997 κατά της διαταγής πληρωμής της 15ης Ιουλίου 1997, ότι «μόνον οι συμβάσεις μεταφοράς εμπορευμάτων υπόκεινται στο τέλος χαρτοσήμου το οποίο προβλέπεται στα άρθρα 925 και επόμενα του [γενικού φορολογικού κώδικα]».
- 123 Το επιχείρημα αυτό είναι επομένως απορριπτέο ως αβάσιμο.
- 124 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο τρίτος λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτέος, καθ' ο μέτρο δεν αναφέρεται σε αιτιάσεις ταυτιζόμενες με τις εξετασθείσες στο πλαίσιο του τέταρτου λόγου ακυρώσεως.

Επί των αιτημάτων προσκομίσεως εγγράφων

- 125 Βάσει των ανωτέρω, δεν συντρέχει λόγος να διαταχθεί η προσκόμιση των λοιπών εγγράφων.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 126 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Πρωτοδικείο μπορεί να κατανείμει τα έξοδα ή να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων. Επειδή η προσφυγή

έγινε μερικώς μόνο δεκτή, το Πρωτοδικείο, κατά δικαία κρίση των περιστάσεων της υποθέσεως, αποφασίζει ότι οι προσφεύγουσες θα φέρουν 10 % των δικαστικών τους εξόδων, η δε Επιτροπή θα φέρει τα έξοδά της καθώς και 90 % των εξόδων των προσφευγουσών.

- 127 Η Γαλλική Δημοκρατία, η Chronopost και τα Ταχυδρομεία, που παρενέβησαν στη δίκη, θα φέρουν τα έξοδά τους, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 87, παράγραφος 4, πρώτο και τρίτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει το άρθρο 1 της αποφάσεως 98/365/ΕΚ της Επιτροπής, της 1ης Οκτωβρίου 1997, σχετικά με τις ενισχύσεις που φέρεται ότι χορήγησε η Γαλλία στην SFMI-Chronopost, καθόσον διαπιστώνεται ότι η υλικοτεχνική και εμπορική υποστήριξη που παρέσχαν τα Ταχυδρομεία στη θυγατρική τους εταιρία SFMI-Chronopost δεν συνιστά κρατική ενίσχυση υπέρ της SFMI-Chronopost.

- 2) **Απορρίπτεται κατά τα λοιπά την προσφυγή.**
- 3) **Οι προσφεύγουσες θα φέρουν 10 % των εξόδων τους.**
- 4) **Η Επιτροπή θα φέρει τα έξοδά της και 90 % των εξόδων των προσφευγουσών.**
- 5) **Η Γαλλική Δημοκρατία, η Chronopost SA και τα Ταχυδρομεία θα φέρουν τα έξοδά τους.**

Tiili

Lindh

Moura Ramos

Cooke

Mengozzi

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Δεκεμβρίου 2000.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

V. Tiili